ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 172 (7. 561) 1991 йил 5 сентябрь, пайшанба ◆ Нархи 8 тийин.

СУРАТДА: Ўзбекистон маиший хизмат маркази қошидаги «Фариза» кичик корхонаси ишчиси Шоҳида Каримова.

Тўлқин Каримов сурати.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИ АСОСЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССРнинг Мустақиллик декларациясига ва Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги тўғрисидаги Баёнотига асосланиб, Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши ушбу Қонунни қабул қилади.

1-модда. Ўзбекистон Республикаси, ўз таркибидаги Қорақалпоғистон Республикаси билан бирга мустақил, демократик давлатдир.

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг халқи суверендир ва у республикада давлат ҳокимиятининг бирдан-бир соҳибидир. У ўз ҳокимиятини ҳам бевосита, ҳам вакиллик идоралари тизими орқали амалга оширади.

3-модда. Ўзбекистон Республикаси тўла давлат ҳокимиятига эга, ўзининг миллий-давлат ва маъмурий-ҳудудий тузилишини, ҳокимият ва бошқарув идоралари тизимини мустақил белгилайди.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг давлат чегараси ва ҳудуди дахлсиз ва бўлинмас бўлиб, унинг халқи ўз ҳоҳиш-иродасини эркин билдирмасдан туриб ўзгартирилиши мумкин эмас.

5-модда. Ўзбекистон Республикасида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва унинг қонунлари устундир. Ўзбекистон Республикаси давлат идораларининг тизими ҳокимиятни қонун чиқарувчи, ижроия ва суд ҳокимиятига ажратиш тартиби асосида қурилади.

6-модда. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлигини тузиш, миллий гвардия ва ноҳарбий (муқобил) хизмат ташкил этиш ҳуқуқига эга.

Суверен Ўзбекистон Республикаси ҳудудида СССР Қуролли Кучларини шакллантириш ва уларга раҳбарлик қилиш масалаларида ҳарбий сиёсатни амалга ошириш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади.

7-модда. Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг моддий асоси унинг мулкидир.

Республика ҳудудидаги ер, ер ости бойликлари, сув ва ўрмонлар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, табиий ва бошқа ресурслар, республиканинг маънавий бойликлари Ўзбекистон Республикасининг миллий бойлиги, мулки ҳисобланади.

8-модда. Давлат мулки объектлари, шунингдек давлат корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг, шу жумладан Иттифоқ қарамоғида бўлиб келган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг мол-мулки, уларнинг асосий ишлаб чиқариш, ноишлаб чиқариш ва оборот ёки бошқа фондлари ҳамда ўзга мол-мулки, ички коммуникация, транспорт, алоқа ва энергетика тизимлари, республика картографияси ва геодезияси Ўзбекистон Республикасининг мулкидир.

9-модда. Ўзбекистон Республикасининг мулкини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш республика қонунларига мувофиқ амалга оширилади. Республика ҳудудида жойлашган, Иттифоқ қарамоғида бўлиб келган давлат корхоналарини акцияли жамиятларга айлантириш, уларни мулкнинг бошқа шаклларига ўтказиш фақат Ўзбекистон Республикаси қонунларида кўзда тутилган шартлар асосида ва тартибда амалга оширилади.

10-модда. Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида олтин, бошқа қимматбаҳо металлар ва тошларни қазиб чиқариш, қайта ишлаш ва сақлашни мустақил амалга оширади ҳамда назорат қилади, ўз олтин захирасини яратади.

Ўзбекистон Республикаси СССРнинг олтин захирасида, олмос ва валюта жамғармаларида ўз улушига эга.

11-модда. Ўзбекистон Республикаси ўз пул бирлиги — миллий валютасини жорий этишга, жами пул обороти, пул ва бошқа давлат қимматли қоғозлари эмиссияси ҳажмларини мустақил белгилашга ҳақли.

12-модда. Ўзбекистон Республикаси мустақил молия ва кредит сиёсатини амалга оширади. Республика ҳудудида олинадиган солиқлар ва йиғимлар Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджетига ва маҳаллий бюджетларга тушади.

13-модда. Ўзбекистон Республикаси чет давлатлар билан дипломатик, консуллик, савдо алоқалари ва бошқа алоқалар ўрнатади, улар билан мухтор вакиллар айирбошлайди, халқаро шартномалар тузади, халқаро ташкилотларнинг аъзоси бўлиши мумкин.

14-модда. Ўзбекистон Республикаси халқаро иқтисодий муносабатларнинг мустақил субъекти бўлиб, чет эл инвестицияларини амалга ошириш шартларини, инвесторларнинг ҳуқуқларини белгилайди, ўзининг конверсия қилинадиган валюта жамғармасини яратади, олтин ва бошқа захираларни, айирбошланадиган валютани сотади ва сотиб олади.

15-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида инсон ҳуқуқлари умумий Декларациясига мувофиқ ҳолда Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги жорий этилади.

Ўзбекистон Республикасининг барча фуқаролари миллатидан, элатидан, ижтимоий чиқишидан, қайси динга мансублигидан ва эътиқодидан қатъи назар бир хил фуқаролик ҳуқуқларига эгадирлар, республика Конституцияси ҳамда унинг қонунлари ҳимоясида бўладилар.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари республикадан ташқарида ҳам Ўзбекистон Республикасининг ҳимоясида бўладилар.

16-модда. Ўзбекистон Республикаси ўз тараққиёт йўлини, ўз номини аниқлайди, ўз давлат рамзларини: Герби, Байроғи, Мадҳиясини таъсис этади, ўз Давлат тилини белгилайди.

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг рамзлари муқаддасдир ва уларни ҳар қандай таҳқирлаш қонун билан жазоланади.

17-модда. Ўзбекистон Республикаси ўз таркибидаги Қорақалпоғистон Республикасининг ҳудудий бутунлигини ва мустақиллигини эътироф этади. Ўзбекистон Республикаси билан Қорақалпоғистон Республикаси ўртасидаги ўзаро муносабатлар тенг ҳуқуқлилик асосида, улар ўртасидаги икки томонлама шартномалар ва битимлар воситасида қурилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Ўзбекистон Республикаси таркибидан тегишли қонунлар асосида эркин чиқиш ҳуқуқини сақлаб қолади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 31 август.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИ ТЎҒРИСИДА ОЛИЙ КЕНГАШ БАЁНОТИ

Ўтмишдан сабоқ чиқариб ва ССР Иттифоқининг сиёсий ҳамда ижтимоий ҳаётидаги ўзгаришларни эътиборга олиб,

— халқаро-ҳуқуқий ҳужжатларда қайд этилган ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқига асосланиб,

— Ўзбекистон халқларининг тақдири учун бутун масъулиятни англаб,

— шахснинг ҳуқуқ ва эркинликлари, мустақил давлатлар ўртасидаги чегараларнинг бузилмаслиги тўғрисидаги Хельсинки Шартномаларига қатъий садоқатини баён этиб,

— миллати, диний эътиқоди ва ижтимоий мансублигидан қатъи назар, республика ҳудудида яшовчи ҳар бир кишининг муносиб ҳаёт кечиришини, шани ва қадр-қимматини таъминлайдиган инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этишга интилиб,

— Мустақиллик декларациясини амалга ошира бориб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Кенгаши Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини ва озод суверен давлат — Ўзбекистон Республикаси ташкил этилганлигини тантанали равишда эълон қилади.

Ўзбекистон Республикасининг, ўз таркибидаги Қорақалпоғистон Республикаси билан бирга ҳудуди бўлинмас ва дахлсиздир. Ўзбекистон Республикасининг бошқа давлатларга ҳудудий даъволари бўлмай, у ўз ҳудуди ва унинг табиий бойликларига нисбатан олий ҳуқуққа эгадир.

Давлат ҳокимиятининг бирдан-бир соҳиби Ўзбекистон Республикасининг озод мустақил халқидир.

Ўзбекистон Республикаси тўла давлат ҳокимиятига эга, ўзининг миллий-давлат ва маъмурий-ҳудудий тузилишини, ҳокимият ва бошқарув идораларининг тизимини мустақил белгилайди.

Ўзбекистон Иттифоқда ягона иқтисодий майдон вужудга келтирилиши, суверен ва мустақил давлатлар ўртасида мутлақо тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли шартларда сиёсий ва иқтисодий шартномалар тузилиши тарафдоридир.

Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллигини, фуқароларининг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳамда ҳудудий бутунлигини ҳимоя қилиш мақсадларида Мудофаа ишлари вазирлиги ва Миллий гвардия тузилади. Республика ҳудудида жойлаштирилган СССР Ички ишлар вазирлигининг, СССР Давлат хавфсизлиги қўмитасининг идоралари, шунингдек ички қўшинлар Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқий тобеълигига олинди.

Ўзбекистон Республикаси СССР Мудофаа вазирлигининг республика ҳудудида жойлаштирилган ҳарбий қисмлари ва қўшилмаларини шакллантириш ҳамда уларга раҳбарлик қилишга ҳақли эканлигини маълум қилади, жамоа хавфсизлигини вужудга келтиришда ва ССР Иттифоқининг стратегик қўшинларини сақлашда қатнашади.

Халқаро ҳамжамиятнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлган Ўзбекистон Республикаси халқаро муносабатларда мустақил давлат, халқаро ҳуқуқ субъекти сифатида қатнашади, унинг асосий мақсадлари мустаҳкам тинчлик, қуролсизланиш, ўз ҳудудини қурол-яроғлардан холи қилиш, ядровий қуролни ва бошқа оммавий қирғин қуролларини йўқотиш, суверен давлатлар ўртасидаги низо ва зиддиятларни ҳал этишда куч ишлатиш ва тазйиқ ўтказишга, энг аввало ҳарбий куч қўллашга йўл қўймаслик, инсониятнинг жаҳоншумул муаммоларини ҳал этишда давлатлар ҳамкорлиги ва халқлар бирдамлигидан иборатдир.

Бундан буён Ўзбекистон Республикаси ҳудудида республика Конституцияси ва Қонунлари шак-шубҳасиз устун деб эътироф этилади.

Ўзбекистон Республикаси олдиндан ҳеч қандай шарт қўймаган ҳолда барча шериклар билан бевосита тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли битимлар ҳамда шартномалар тузиш учун ўзини очиқ деб эълон қилади.

Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида яшовчи барча халқларга тенг сиёсий ҳуқуқларни ва ижтимоий-иқтисодий ҳамда маданий ривожланишда тенг имкониятларни кафолатлайди.

Ўзбекистон Республикаси ирқчиликка, шовинизмга, миллатчиликка, халқларнинг ҳуқуқларини чеклаш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъиян қарши чиқади.

Ўзбекистон Республикаси халқаро ҳуқуқ доирасида ҳамма эътироф этган қонун-қоидалар устунлигини тан олади.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари олтинчи сессиясида 1991 йил 31 августда қабул қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ЭЪЛОН ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Олий Кенгаш **қарор қилади:**

1. Республиканинг давлат Мустақиллиги тўғрисидаги Олий Кенгаш Баёноти тасдиқлансин ва республика бундан буён Ўзбекистон Республикаси деб аталсин.

2. 1 сентябрь Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллиги куни деб белгилансин ва 1991 йилдан бошлаб бу кун байрам ва дам олиш куни деб эълон қилинсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати республика Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифларни тайёрласин ҳамда уларни Олий Кенгашнинг муҳокамасига киритсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Республиканинг мустақиллигини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашга қаратилган қонунлар лойиҳалари устидаги ишларни тезлаштирсин.

5. Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши Иттифоқнинг ва унинг таркибига кирадиган барча мустақил давлатларнинг олий қонун чиқарувчи идораларига, барча хорижий давлатларга ва жаҳон ҳамжамиятига мурожаат қилиб, уларни республиканинг давлат мустақиллиги эълон қилинган ҳужжатини тан олишга даъват этади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси

Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 31 август.

Ўзбекистон—мустақил давлат

АБАДИЙ ПОРЛА!

АЗАЛ-азалдан халқимиз тилида бир ибратли ривоят барҳаёт яшаб келади.

Қушдан сўрабдилар:

— Эй парвоз қилиб толмаган қушча, эрк нимадир?

— Эрк — бу қуша қанот! — — дебди Қушча, — хоҳлаганча учаверасан. Тангри қанотларимни толдирмаса, ундан маҳрум қилмаса бас.

Ўрмонлар шоҳи Арслондан сўрабдилар:

— Эй ёлдор тенги йўқ паҳлавон, эрк нимадир?

— Эрк — ҳушёрлик! — дебди товушн гулдираб Арслон, — ҳушёр, зийрак яшамасанг эркинг ўзингда бўлмайди.

Ниҳоят одамдан сўрабдилар:

— Эй одамзот, эрк нимадир?

— Эрк бу юрак дегани, — жавоб берибди Инсон, — юраги йўқ кимса эрк тиламагани маъқул.

Шукрким қуша қанотли, арслон билакли, қайноқ тилакли, йўлбарс юракли халқнинг авлодларимиз.

Шукрким, қанотимиз ростланди. Юрагимиз нашъага тўлди. Тақдиримиз осмонида мустақиллик қуёши порлади: Ўзбекистон Республикаси мустақил деб жар солинди!

Мустақиллик!

Оҳ, қанчалар ёқимли, нашъали бу сўз! Қанчалар ором беради толиққан асабларга, вужудларга. Ушбу кун назаримизда ҳатто дарахт япроқлари ҳам рақс тушаётгандек, шабада ҳурлик қўшиғини куйлаётгандек...

Мустақиллик — қадимий халқнинг қадимий орзуси эди. Не бахтки асримизнинг туғалланмасида ўз ҳуқуқини озодлиги, мустақиллигини баралла айтишга бу кун унинг хоҳиш, иродаси етди. Энди Ўзбекистон мустақил давлат мақомига эга бўлди.

Бугун Муқимий ва Фурқат, Аваз Ўтар ва Завқий, Чўлпон ва Қодирий орзулаб куйлаган, аммо етолмай доғу ҳасратда ҳаётдан кўз юмган истиқлол кунидир.

Ушбу кунларга етиб келолмай, йўлларда йўлдош бўлолмай қолганлар руҳини хотирлаб, юрагимизда ўшалар номидан ҳам шукроналар айтмоғимиз жоиздир.

Бугун қалбимиз, шууримиз, онгимиз чароғонлик шуъласи билан ёриғани баробарида зиммамизга масъул ва шарафли юмушлар ҳам тушди.

Мустақиллик аюҳаннос солиб, кўкрагига уриб қилинадиган даъво эмас. У — қутлуғ, эзгу байрам! Байрам эса бир кунлик эмас, у абадий, ҳар йили, наинки ҳар йили, ҳар куни таровати уфуриб турадиган улкан маъракадир.

Ушбу маъраканинг абадий яшаб қолмоғи, сиз билан бизга боғлиқ. Яна ҳам тўғрироғи иноқлигимизга, ҳамкорлигимизга, бардошимизга боғлиқ.

Мустақиллик — ниҳоятда масъул, ниҳоятда мўътабар бир юмушким, уни асрашимиз, камол топтиришимиз керак. У янги туғилган гўдак каби мусаффо, беғубор. Демак, уни шундай поклигича асраб қолмоғимиз, покиза сақламоғимиз зарур. Бу ҳаммамизнинг виждонимиз буюрган иш бўлса кошки эди!

Мустақилликнинг ўзи бўлмайди. У бир талай қатъий тадбирлар кўришимиз, дадил ва аниқ одимлар ташлашимизни тақозо қилади. Биз дастлаб иқтисодий қувватимизни, яхши қўни-қўшничилигимизни равон йўлга чиқармоғимиз керак. Бунинг эса ўзи бўлмайди. Мустақилликнинг мустаҳкам пойдевори — меҳнат, нима учун ишлаётганингни сезиб, билиб қилинадиган ҳалол меҳнатдир. СССР Президенти ва Иттифоқдош республикалар олий раҳбарларининг Баёнотида зикр этилган моддаларда ҳам шу сўзлар қизил ип бўлиб ўтади.

Мустақилликни сақлашимиз — бу аждодларимиз руҳига ором беришимиз демакдир.

Мустақилликни сақлашимиз — тинч кунларда ўз оёғи билан хонадонимиздан чиқиб кетиб, тобутда қайтиб келган навқирон жигаргўшаларимиз олдидаги қарзимизни узишимиз, гуноҳимизни ювишимиз демакдир.

Мустақиллик — қоғозда қолиб кетадиган иш бўлмаслиги керак. Шунча пайтлар қоғоздан, қоғозбозликдан тўйдик. Айнан шунинг учун енг шимариб, меҳнат жабҳаларига отланайлик. Энди сизу биз мустақил Ўзбекистон Республикаси учун яшаб, ишлаймиз!

Мустақиллик қуёши!

Нурларинг мунчалар илиқ! Мунчалар фараҳлисан! Мунчалар ёқимлисан, эй мўътабар қуёш!

Элим бошидан абадий нурларингни сочавер, димоғимизни чоғ қилавер нурлари озодликка йўғрилган қуёш! Тилагимиз асло-асло сўниб қолма!

Абадий порла, Мустақиллик қуёши!

Темур УБАЙДУЛЛО.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

◉ Ўзбекистон Компартияси Марказий назорат комиссияси раёсатининг навбатдаги мажлисида Наманган вилояти партия ташкилоти ижроия ва назорат органларининг қишлоқ аҳолиси ижтимоий ҳимояланишини таъминлаш борасидаги иш тажрибаси ва бошқа масалалар кўриб чиқилди.

◉ К. Д. Ушинский номли ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий билимгоҳи янги ўқув мажмуи фойдаланишга топширилишига бағишланган маросимда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Ю. Юсупов ва Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири Ж. Ғ. Йўлдошева қатнашдилар.

ИТТИФОҚДА

◉ Шу йил 27 сентябрда чақириладиган комсомолнинг фавқулодда съездида ВЛКСМ тақдири масаласини кўриб чиқиш мўлжалланмоқда.

◉ Москва мэри Г. Попов фармойишига мувофиқ КПСС Марказий Комитетининг биноларини Россия Вазирлар Маҳкамасига, собиқ Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши биносини Москва мэриясига, В. И. Ленин марказий музейи биносини Москва Кенгашига бериладиган бўлди.

◉ Молдова Президенти М. Снегурнинг фармони билан ушбу республика ҳудудидан ўтадиган СССР Давлат чегараси ғарбий участкаси тўлатўкис Молдова тасарруфига ўтказилди.

◉ Шу йил 1 октябргача Болтиқ бўйи давлатлари ҳудудидаги темир йўллар Эстония, Латвия ва Литва тасарруфига ўтказилишига келишилди.

◉ Ҳаво армияси командири: 47 ёшли генерал-майор К. Морозов Украина мудофаа вазири қилиб тасдиқланди. Украина ўз Қуролли кучларини ташкил этишни жадаллаштириб юборди.

ХОРИЖДА

◉ АҚШ давлат котиби Ж. Бейкер Совет Иттифоқида ғоят тез ривожланаётган воқеалар билан яқиндан танишиш мақсадида келгуси ҳафтада Москвага бориш ниятини билдирди.

◉ Ироқ инқилобий қўмондонлик кенгаши мамлакатда оппозицион партиялар тузишга рухсат берадиган фармон чиқарди.

◉ Корея меҳнат партияси Марказий Комитетининг котиби Ким Ен Сун КХДР СССРдаги сўнгги воқеалардан қатъий назар «ҳеч иккиланмасдан социализм йўлидан боришини» баён қилди.

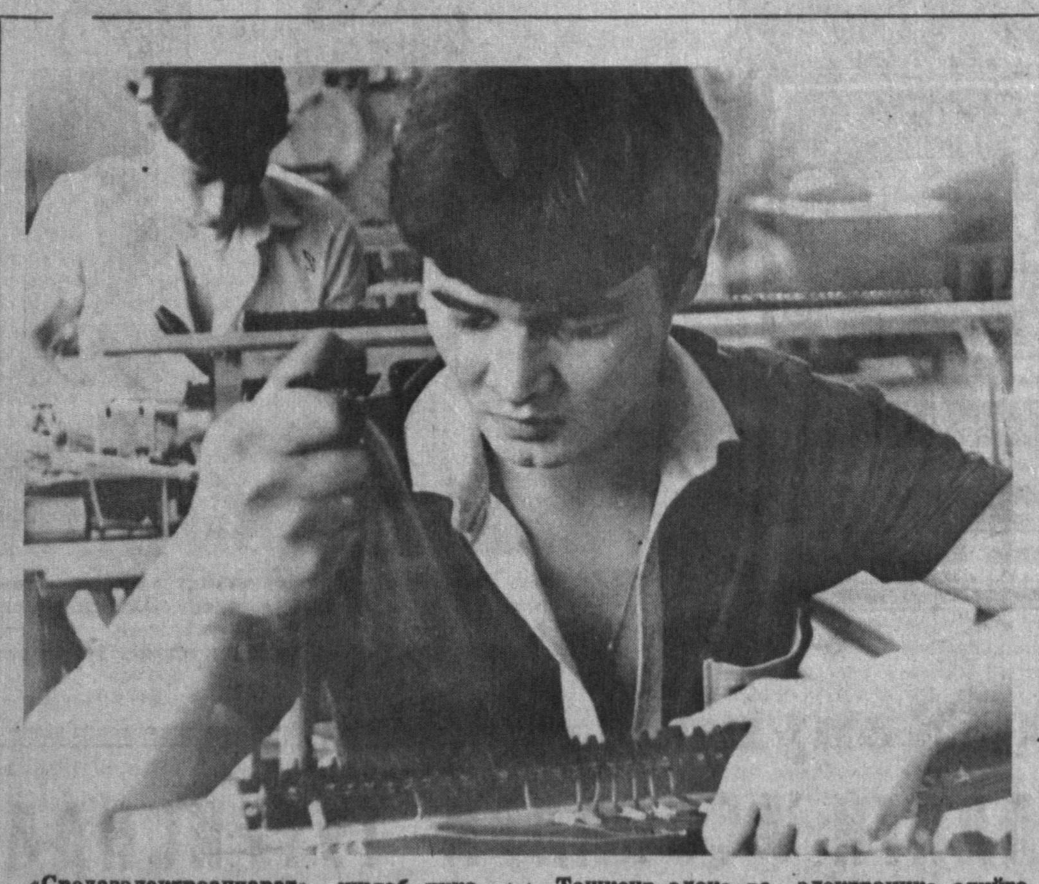

«Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси реле ва автоматика заводининг тиклаш цехи энг асосий цехлардан ҳисобланади. Бу ерда кўплаб ёшлар меҳнат қилишади. Валерий Белик Тошкент алоқа ва электроника олийгоҳининг 4-курсида таҳсил олмоқда.

СУРАТДА: ёш тикловчи Валерий Белик.

Алла Чаплигина сурати.

Қиш тайёргарликни ёқтиради

АМАЛИЙ ИШ КЕРАК

ТОШКЕНТ тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасининг қуюв цехида бўлсангиз, айниқса ёз вақтларида меҳнат қилиш, нақадар оғир эканлигининг гувоҳи бўласиз. Шу цехга бир марта кириб чиққан кишининг бошидан зар сочсангиз ҳам камлик қилади. Ахир улар шовқинда, чангда, жазирама иссиқда меҳнат қиладилар. Соғлигидан кечиб бўлса ҳам саккиз соат ўз мажбуриятларини бажариш учун тер тўкадилар. Бола-чақани боқиши, одамлардек яшаши, еб ичишлари, кийинишлари керак. Тўғри, ҳозир завод маъмурияти, касаба уюшмаси томонидан уларнинг маошлари бироз оширилди, қўшимча мукофот пуллари ажратилмоқда. Бу яхши албатта. Лекин шунга қарамасдан ишчиларнинг иш шароитлари деярли ўзгармасдан қолмоқда.

— Шунга яраша, яшаш шароитларимиз яхшиланганда ҳам майли эди, — дейди ишчи С. Пашин — Йўқ, аксинча уйдаги машмашалар, цехдагисидан ҳам ўтиб тушади. Мен истиқомат қилаётган Усмон Носир кўчаси 102-уйдаги хонадонда на ҳожатхона бор, на ювиниш хоналари.

Илгарилари яхши эди, кўчалар ҳар доим ёруғ бўлиб турарди. Ҳозир эса ундай эмас, бир кун чироқ бўлса, бир кун йўқ. Атроф-муҳитнинг тозалигига ҳеч ким эътибор бермайди. Чиқиндиларни ўз вақтида олиб кетмайдилар.

Хуллас, одамларга ўхшаб яйраб яшай олмай қолдик. Кўчалар қоронғу, ҳовли-жойларимиз ифлос, кўримсиз бир ҳолатда бўлгандан кейин, ҳамма нохушликлар ўша ерда бўлар экан.

Қуюв цехининг ишчиси С. Пашиннинг айтганлари хамир учидан патир. Ҳаракат қилинса, 10—15 куннинг ичида тузатса бўладиган иш. Лекин мана шу 102-уйнинг ёнгинасида бирлашмага қарашли 98-оилавий ётоқхона ҳам борки, бу ҳақда кенгроқ тўхталиб ўтишга тўғри келади. Бу иморатнинг ёнидан ўтган киши унинг қиш ойларининг қорли, аёз дамларига бардош бериб, қулаб тушмаганини кўриб ёқа ушлайди. Шу уй қурилгандан буён фақат номигагина ремонт қилиниб келинган. Умуман бу ерда одамлар яшаётганлиги унутиб юборилган. Ваҳоланки, корхонанинг энг моҳир, уста, ёш мутахассислари ўша ерда истиқомат қилишади.

Коммунист Дўстқобул Лукчаев яқинда Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олийгоҳини аъло баҳоларга тамомлади. Кечқурун ўқиш билан бирга заводнинг 3-механика цехида меҳнат қилди. Шу йиллар давомида икки фарзандли ҳам бўлди. Мутахассислиги ҳам заводда қолиб ишлашни тақозо этади. Аммо, тўрт кишига 14 квадрат метр жой ажратилиб, яна у ер қаровсиз ҳолга ташлаб қўйилгандан кейин, ишда қандай унум бўлади. Дарвоқе, Дўстқобулга раҳимдиллик қилишиб, яна бир хона ажратиб беришган, унинг гапига қараганда ўша хонага на кириб бўлади, на чиқиб.

Ремонт масаласи бўйича яқинда шу уйлар ёнида йиғилиш ўтказилди. Йиғилишга завод раҳбарлари ҳам таклиф қилинган эди. Лекин уларнинг биронтаси бу йиғилишга ташриф буюрмади.

Беш-олтита уй ёнма-ён қурилгану, болалар ўйнаб дам олишлари учун уларнинг майдончаси йўқ. Ҳовлидан сал чиқадиган бўлса, катта йўл кесиб ўтган. Ота-оналар, болаларнинг хавфсизлигини ўйлаб, юрак ҳовучлаб ўтиришади.

Одатда юқоридаги ҳамма масалалар бўйича маҳалла қўмитасининг раиси, халқ ичидан сайланган вакиллар шуғулланиши керак. Аммо улар халқ наказларини бажариш учун зир югурганлари билан, ҳеч нарсага эриша олмаяптилар. Бу ерда қоғозбозлик эмас, амалий иш керак. Маҳалла қўмитасининг раиси деган билан ўзларининг маблағлари бўлмаса, мутасадди ўртоқлар эса жим қараб ўтираверсалар, нима ҳам қилиш мумкин.

Ҳамма бир нарсага ҳайрон. Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи меҳнаткашларининг зўр ва ғайратли меҳнатлари эвазига валютага маҳсулот сотади. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган йигирув машиналари ҳамда халқ истеъмоли моллари чет элларда ҳам машҳур. Наҳотки ўша фойдадан бир қисмини ажратиб, корхона ишчи-хизматчилар истиқомат қилаётган уйларни таъмирлаш шунчалик мушкул бўлса. Мутасадди раҳбарлар эса ваъдадан нарига ўтишмаяпти. Бу ёқда кузги-қишки мавсум яқинлашиб келмоқда. Шунинг учун бор имкониятдан фойдаланиб, бу ишга ижобий ёндошиш керак.

Бобомурод ИМОМОВ,
кўп нусхали «Машинасоз» рўзномасининг мухбири.

Кенгашлар ҳаёти

ФАОЛИЯТ АСОСИ

ҲОЗИРГИ даврда халқ депутатлари Кенгашлари ва уларнинг органлари учун ошкоралик конституцион принципга айланди. Буни кундалик ахборотлардан сезиб ва англаб турибмиз. Шунинг учунми, ҳар қалай халқ депутатлари Чилонзор район Кенгаши ижроия комитети биносидан уззу кун одам аримайди. Бу ерга депутатлар ва фаоллар тез-тез келиб туришади. Бири қайсидир участкада қурилиш суръатларини тезлаштириш, яна бири маҳаллаларни канализациялаштириш, учинчиси эса ёшлар муаммоси ва тиббиёт соҳасида малакали кадрлар етишмаётганлиги ҳақида фикр-мулоҳазалари, таклифлари билан ўртоқлашгани келади.

Район Кенгаши ижроия комитети ва унинг бошқарма ҳамда бўлимлари раҳбарлари ишда ошкоралик принципига амал қилиб, унга янги мазмун бағишлаш мақсадида ҳар бир кишини диққат билан тинглайдилар, муаммоларни ҳал этиш юзасидан тегишли ва аниқ тадбирлар белгилайдилар. Белгиланган тадбирларнинг бажарилишига район Кенгашининг 11 та доимий комиссияси, 8 та ҳудудий депутатлар гуруҳи ва уларга уюшган район Кенгашининг 100 нафар депутати, шаҳар Кенгашининг 30 нафар депутати ва 8 нафар Ўзбекистон халқ депутати бош қўшмоқдалар.

— Агар ҳал этилиши мураккаб бўлган масалалар доимий комиссияларнинг муҳокамасида ўз ечимини топмаса, бу масала район Кенгаши раёсати йиғилишига олиб чиқилади, — дейди биз билан суҳбатда район Кенгаши раисининг ўринбосари Мунира Обидова. — Раёсат йиғилишида ҳам мазкур масаланинг ҳал этилиши чўзиладигандек туюлса, биз уни сессия муҳокамасига киритамиз. Хуллас, ҳар бир муаммони ҳал этмагунча тиниб-тинчимаймиз.

Ошкоралик туфайли халқ депутатлари район Кенгаши йиллик, чорак ва ойлик режалаштиришлардан воз кечди. Бунинг ўрнига район Кенгашининг йил бошидаги сессиясида ҳаракат дастури қабул қилинди. Ҳозир барча ишлар ана шу дастур асосида олиб борилмоқда.

Дастур қабул қилинишидан олдин район Кенгашида социологик тадқиқот ўтказилди. Депутатларга анкеталар тарқатилди. Уларнинг жавобларини умумлаштириш бўйича 33 депутатдан иборат комиссия ишлади. Комиссиянинг хулосасига биноан йиллик, чорак ва ойлик режалар ўрнига узоқ муддатга мўлжалланган дастур лойиҳаси тайёрланди. Мазкур лойиҳа депутатлар ва фаоллар муҳокамасига ҳавола этилди. Муҳокама чинакам ошкоралик жараёнида олиб борилди. Бу депутатлар ва фаолларнинг ижтимоий ҳозиржавоблигини оширишга, онгли равишда жамиятни бошқариш ишларида қатнашишга имкон туғдирди. Нафақат депутатларнинг, балки барча кишиларда фуқаролик ҳиссиётларини тарбиялашга, ўз-ўзини бошқаришга жалб этиш билан халқ хўжалигининг барча соҳаларида фаол иштирок этишга олиб келди.

Шу туфайли меҳнаткашлар район ҳудудида 22 та тиббиёт масканлари бўлатуриб, уларда малакали кичик тиббий ҳамширалар етишмаслиги муаммосини кўтариб чиқдилар. Бу масала дастлаб тегишли доимий комиссияларнинг йиғилишларида кўриб чиқилди. Ниҳоят план-бюджет доимий комиссияси аъзоларининг аралашуви билан мазкур муаммо район Кенгаши сессиясида муҳокама этилди. Сессия қарорига биноан ноҳияда СамПИнинг филиали сифатида тиббиёт билим юрти очилди ва унга тегишли жой ажратилиб, бинолари сифатли ремонт қилинди. Янги ўқув йилида ушбу бинода ёшлар тиббий билимларни эгаллашни бошладилар.

Мавжуд бўлган 3 та мусиқа мактаби ҳам деярли районнинг бир томонида жойлашган эди. Ёшлар билан ишлаш доимий комиссияси раисининг ўринбосари Альберт Гаврилович Акилов ҳамда район Кенгаши ижроия комитети ижтимоий муаммолар ва ёшлар билан ишлаш бошқармаси бошлиғи Йўлдош Усмонович Хўжаев ва бошқа депутатларнинг аралашуви билан 126-илм маскани қошида миллий мусиқа мактаби очилди. Бу билан 1-Ал-Хоразмий, 2-Ал-Хоразмий, Тинчлик, «Москва», Шотурсун Ғуломов номли, «Мевазор» маҳаллалари аҳолисининг истаклари амалга оширилди.

Ана шу доимий комиссияга уюшган депутатлар ўқув ишлаб чиқариш комбинатлари фаолияти юзасидан тушган ўқувчиларнинг аризаси билан ҳам қизиқдилар. Ҳақиқатан ҳам районда 31 та мактаб бўлиб, уларнинг ўқувчилари 1 ва 19-мавзелардаги ўқув ишлаб чиқариш комбинатларига қатнар эканлар. Болаларнинг касб танлаши билан тегишли ташкилотлар қизиқишмаган. Депутатлар шу масала билан ғоят қатъий шуғулландилар. Ҳатто, улар мазкур муаммо юзасидан овозли фильмни суратга олишга эришдилар. Суратга олинган фильм ва тайёрланган материаллар район Кенгашининг VI сессияси муҳокамасига ҳавола этилди.

Ана шу фактлардан ҳам маълум бўлиб турибдики, ошкоралик халқ депутатлари фаолиятининг асосини ташкил этмоқда, улар уюшган доимий комиссиялар ишини фаоллаштирмоқда.

Худойназар ҒОИИБОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

«ЗАНГОРИ ОЛОВ» ҚАНИ?

«ТОШКЕНТ оқшоми» рўзномасининг ўтган йилги сонларидан бирида биз яшаб турган кўчадан ўша йилнинг ўзидаёқ табиий газ ўтказилади, деган хушхабар ёзилган эди. Биз ўқиб жуда хурсанд бўлган эдик. Лекин 1991 йилда ҳам газ келмайдиганга ўхшайди.

Сабаби бизнинг кўчага режалаштирилган 10 километр қувур Самарқанд Дарвоза маҳалласига бериб юборилган экан. Бизга эса «1991 йилнинг биринчи чорагида албатта бажарилади» деб ваъда қилишди.

Мана бу йил ҳам ўтиб боряпти. Аммо газдан дарак йўқ. Тўғри, I ва II тор кўчаларга қувурлар ўтказилди-ю, иш тақа-тақ тўхтаб қолди. Асосий кўча, яъни Омонат кўчанинг ўзига эса ҳамон қувур йўқ эмиш.

Ҳурматли муҳарририят, «Оқшом» рўзномаси! Бизнинг кўчага газ ўтказиш масаласида ёрдам беришингизни сўраймиз.

Собир Раҳимов район Форобий кўча, Омонат ўтар кўчаси аҳолиси номидан:
Ғафур ТУЁҚОВ.

СУВ ҚИДИРИБ

ҲУРМАТЛИ муҳарририят! Охирги ўн икки йиллар чамаси Фрунзе район Шпилькова кўчаси 61-уйда май ойидан то сентябргача эрталаб соат 9 дан кеч соат 10 гача водопроводдан сув оқмайди. Қизиғи шундаки, уйимиздан 50 метрча нарида жойлашган 91-мактаб сув ҳавзасида ҳамиша сув тўла бўлади. Биз бир неча маротаба сув масаласида «Сувсоз» ташкилотига мурожаат қилдик. Ҳаракат қиламиз дейишадию, бизни ёш боладек сарсон қилишаверади. Ҳовлига сув сепиш, ҳатто ичиш учун ҳам сув йўқ. Кичкинагина ерга нарса экиб кўкартириш учун эса кўча ариғидан оқадиган сувни ҳам бир ойча бўляпти тўхтатиб қўйишди.

Сизлардан илтимос, мана шу сув таъминоти масаласида бизга ёрдам берсангизлар. Тоғора, бочка ва челакларга кечаси сув олиб қўйишлар, болаларни ювинтириш учун кўчалардан челаклаб сув ташишларнинг охири бўлса керак.

Назрулло ИБОДОВ,
СССР халқ маорифи аълочиси.

ҚУВУРЛАР ЎТКАЗИЛАДИМИ?

ОКТЯБРЬ райони ҳудудида 1927 йили Тошкент трамвай ҳайдовчилари, йўл тузатувчилар учун Туркқўрғон номли маҳалла барпо этилган эди. Ҳозирги вақтда бу маҳалла «Ишчилар шаҳарчаси» номи билан ҳамшаҳарларимизга маълум.

Улуғ Ватан уруши йилларида Харьков, Москва, Ленинград каби шаҳарлардан катта-катта завод ва фабрикалар кўчириб келтирилди ва улар шу ишчилар шаҳарчасига жойлаштирилди. Шу муносабат билан бу ерда аҳоли жуда зич бўлиб кетди. Ҳовли, кўчалар торайди. Бошқа керакли бўлган ободончилик ишлари тўхтаб қолди. Қурилиш, сув ўтказиш иншоотлари бугунги кунга қадар тикланмади.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, шаҳарчада Водопадний, Озерний, Озерний тор кўчаси, Архитектор, Чернильний номи билан аталувчи кўчалар мавжуд.

Номлари зикр этилган шу кўчаларда ер ости канализацияси йўқ. Шунинг учун уйлардан чиққан ифлос сувлар кўчалардаги ариқлар орқали оқади. Ўз навбатида пашша-чивинлар тарқалишига сабаб бўлмоқда. Бугунги кунга келиб ишдан ҳориб-чарчаб келган кишилар ором олиши мушкул бўлиб қолди. Маҳалла фаоллари тегишли идораларга қатнайвериб чарчадилар. Бу ерга канализация ўтказиш 1982 йилдан бери шаҳар канализация идорасида ҳисобга олиб қўйилган бўлишига қарамай, ҳали қувурлар ўтказиш бошлангани йўқ.

Хўш, бизга қачон канализация қувурлари ўтказиб берилади? Ёки ариқдаги ифлос сувларга кўзимиз тушаверадими?

Абдуҳолиқ АБДУҚОДИРОВ,
Содиқ СОАТОВ,
Турғун УМАРОВ.

ҲАМОН НАТИЖА ЙЎҚ

БИЗ Бехтеров — Сарикўл кўчаси, 6-уйда яшовчилар сизларга шуни маълум қиламизки, бизда яшаш учун ҳеч қандай шароит йўқ. Бу ерда истиқомат қилувчилар ўтган йили октябрь ойларида кўчиб киришган. Мана шунга ҳам тўққиз ойдан ошиб кетди.

Шунга қарамасдан, ҳали уйга газ уланмаган. Совуқ сув эса 6-қаватдан нари кўтарилмайди. Шу вақтгача иморатнинг атрофи ободонлаштирилмаган. Болалар майдончаси йўқ. Ҳаммаёқ ифлос, қурилиш чиқиндилари шу вақтгача тозаланмаган. Шунинг учун бу уй атрофи қишда лой, ёзда эса чанг бўлиб ётибди.

Бу ерда яшовчилар номидан биз бу ва бошқа камчиликлар ҳақида Ленин район уй-жойдан фойдаланиш бошқармаси ва бошқа мутасадди раҳбарларга бир неча бор шикоят қилдик. Бироқ улар ҳалигача ҳеч қандай чоралар кўргани йўқ.

Бунинг устига Тошкент қурилиш бош бошқармасига қарашли 1-уйсозлик комбинатидаги қурувчи шоввозлар уйни бир қанча камчиликлар билан топширишган экан.

Энди савол туғилади: қачонгача биз электр плиталарда овқат тайёрлаймиз? Юқоридаги камчиликлар қачон тугатилади?

Шу уйда истиқомат қилувчилар номидан:
А. МЕЛЬНИК,
Жами 21 имзо.

Қишнинг ёғин-сочинли ва изғиринли кунларида қийналмай яшашнинг муҳим шартларидан бири бу мавсумга пухта тараддуд кўришдир. Бинобарин шаҳримизда ушбу суратда кўриб турганингиздек кўп қаватли бинолар жуда ҳам сероб. Буни дилдан ҳис этган шаҳар хизматининг ходимлари уй-жой фондини қишга тайёрлаш борасида ҳам анчагина ишларни амалга оширдилар. Ёз мавсумида қилинган бу ишлар қиш пайтида ҳамшаҳарларимизнинг гаштли ҳаёт кечиришига муҳим омил бағишлайди.

ЛОҚАЙДЛИК ОҚИБАТИ

ХИЗМАТ тақозоси билан ҳар куни йўлим метронинг «Пахтакор» бекати, республика телевизион маркази, Алишер Навоий хиёбонининг ўнг қаноти бўйлаб шоҳ кўчага ўтади. Эрта баҳордан то шу кунга қадар мени бир нарса ўйлантиради. У ҳам бўлса, телевизион марказ билан Навоий кўчаси оралиғидаги «Тошкент гуллари» фирмаси жойлашган 21-уй қаршисидаги бор-йўғи 50—60 қадам келадиган озгина йўлнинг қаровсизлигидир. Бу ерга на сув тегади, на супурги. Қачон қарасангиз, у ердаги дов-дарахт сувсизликдан қуриб, қовжираб ётади.

Бу йўлдан эса бир кеча-кундузда озмунча шаҳарликлар, меҳмонлар ўтишмайди. Ахир шаҳар марказидаги ҳар бир қарич ернинг озодалиги, саранжом-саришталигини доимий таъминлаш, унинг устидан назорат қилиш кимгадир топширилган. Қолаверса, ҳаммамиз бунга масъулмиз-ку. Аммо, шаҳар марказидаги худди ойнадек ярқ этиб кўзга ташланиб турган бир парча жой кимнингдир лоқайдлиги, ўз ишига масъулиятсизлиги туфайли бутунлай ўгай, қаровсиз бўлиб ётипти.

Шаҳримизда бундай қаровсиз, икки четини ахлат, тоғ-тоғ чиқиндилар босиб ётган кўча, хиёбонлар кам дейсизми? Тошкент шаҳар Ишчилар шаҳарчасидаги гвардиячи полковник Хўжаев кўчасининг шоир Акмал Пўлат номи билан аталган кўчанинг кесишган бурчаги ёки Ҳамза районидаги Салор канали яқинида Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳамда шаҳар болалар марказий поликлиникаси ёнбошида «савлат» тўкиб ётган ахлат, чиқиндилар уюмига бир назар ташлаш кифоя.

Беихтиёр ўйланиб қоласан киши. Наҳотки, Тошкентдек шаҳри азимда унинг тозалиги, ободончилиги билан шуғулланадиган махсус маҳкамалар бўлатуриб, шаҳардаги кўча, хиёбонлар шу қадар аянчли аҳволга тушиб қолса? Атроф-муҳитга бу қадар ўтакетган лоқайдлик, бепарволик қачонгача давом этади?

Искандар РАҲМОНОВ,
шифокор.

«Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасида миллий анжомлар тикиб чиқарилиши ҳаммага аён. Кашта, сўзана, дорпеч — уларнинг ҳар бир тикилган қатида корхонада меҳнат қилаётган аёлларимизнинг кўз нури, меҳр қўри жо этилган. Суратчимиз Холмат Мирзакаримов ана шундай заҳматкаш тикувчилардан бир гуруҳини суратга олишга муваффақ бўлибди.

СУРАТДА: (чапдан-ўнгга) кашта тикув цехининг илғорларидан Феруза Нурмуҳамедова, Мафтуна Иноғомова, Шаҳноза Солиҳова ва Муқаддас Боймуҳамедоваларни кўриб турибсиз.

МУАЛЛИФЛИК ГУВОҲНОМАСИ

ИХТИРОЧИЛАР ва такомиллаштирувчилар Бутуниттифоқ жамияти яқинда бир неча самарали бажарилган тадқиқотлар натижаларини кўриб чиқди. Илм-фан ва халқ хўжалиги учун жиддий янгилик деб тан олинган бу ихтиролар орасида Ўзбекистон олимларининг энг яхши изланишлари ҳам бор.

Ўзбекистон Фанлар академияси кимё илмий-текшириш олийгоҳининг бир гуруҳ тадқиқотчилари яратган фосфогипс чиқиндисидан албастр тайёрлаш технологияси ҳам жамиятда юқори баҳоланди. Янги усулда қурилиш материалини ҳосил қилиш муҳим илмий-амалий асосга эга бўлиб, иқтисодий жиҳатдан катта фойда келтиради.

Шу сабабли бу ажойиб ихтиро учун изланувчилар гуруҳига муаллифлик гувоҳномаси берилди.

Сурайё ОМОНОВА.

Янгиликлар
Воқеалар

Наманган вилоятидаги Тўрақўрғон тракторларни созлаш заводи ғишт ишлаб чиқараётган корхоналарга ёрдам беришга аҳд қилди. Бу ерда лойни қирқиб ғишт ясайдиган ярим автомат ускунани ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Янги ускуна сермеҳнат ишларни бажаришни анча енгиллаштиради. Унинг ёрдамида якка тартибда уй қурувчиларни бинокорлик материаллари билан таъминлаш муаммосини муваффақиятли ҳал қилиш мумкин.

Олмалиқ товар хом ашё биржаси бу ерда ўтказган савдода юзлаб минг сўмлик битим тузилди. Унда тақчил хом ашё ва материаллар, ушбу саноат маркази, шунингдек, Бекобод ва Оҳангарон меҳнат жамоалари ишлаб чиқарган маҳсулотлар савдога қўйилди. Олмалиқдаги йигирмага яқин саноат корхонаси биржа муассислари бўлди.

Хом ашё ва материаллар етказиб беришдаги қийинчиликларга қарамай, Қўқондаги Охунбобоев номли тикувчилик фабрикаси жамоаси ишлаб чиқариш топшириқларини муваффақиятли уддалабгина қолмай, режага қўшимча ишлаб чиқарилган маҳсулотни савдо тармоқларига етказиб бермоқда. Бу ерда етти ой давомида режага қўшимча бир ярим миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. Булар асосан болалар учун аталган маҳсулотлардир. Қўқон тикувчилари яқинда чойшаб ва кўрпа жилтлари ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Баҳмал район пиллачилик идораси ҳузурида ташкил этилган янги фабрика меҳнатчилари хонатлас тўқиб чиқара бошладилар. Бунинг учун ҳунар-техника билим юртининг эски биноси ажратиб берилди. Тўқувчилик ва пардозлаш цехлари шу ерда жойлашди. Дастгоҳларни марғилонлик ҳамкасблардан сотиб олишди. Ўша ерда атлас тўқишини ўрганишди. Ҳозирча уларнинг маҳсулотлари фақат район магазинларида сотилмоқда. Келгусида Бахмал атласини Жиззах вилоятининг барча районларида харид қилиш мумкин бўлади.

Самарқанд вилоят матлубот уюшмаси ҳузурида ишлаётган «Нозик» кичик корхонаси ишлаб чиқарган жун свитерларни мутахассислар машҳур фирмаларникидан қолишмайди, деб баҳоладилар. Енгил, иссиқ ва замонавий бу кийим Японияда ишлаб чиқарилган тўқув машинасида тайёрланади. «Нозик» кичик корхонасини тузишдан катта фойда келмоқда. Биринчидан, унинг маҳсулоти истеъмол бозоридаги тақчилликни камайтиришга ёрдам бермоқда, иккинчидан харидоргир маҳсулот маҳаллий хом ашёдан тайёрланмоқда. Бунга яқиндагина ишламай уйда ўтирган ўнлаб аёллар қизиқарли ва кўп ҳақ тўланадиган иш билан таъминланганлигини илова қилмоқ керак.

Темир йўл вазирлиги ҳайъати ва тармоқ касаба уюшмаси марказий комитети мамлакат меҳнат жамоаларининг йилнинг иккинчи чорагидаги ишларига якун ясади. Кўчма Қизил байроқ ва пул мукофоти Ўрта Осиё темир йўли Фарғона бўлимининг, Қарши станциясининг, Тошкент локомотив депосининг ва Сирдарё рефрижератор депосининг жамоаларига берилди.

Қорақалпоғистон «Билим» нашриёти янги ўқув йили бошланишигача чиқаришни режалаштирган дарсликларни ўз вақтида нашр этди. Улар Қорақалпоғистон мактаблари ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда республика олий ўқув юртлари учун 42 номда турли дарсликларни босмадан чиқаришди.

Шундай қилиб, ўқув-методик адабиётлар, ўқувчи ёшлар учун турли қўлланмалар чиқаришга ихтисослашган янги нашриётни ташкил этиш ва кенгайтириш мақсадга мувофиқ эканлиги амалда исботланди. Мазкур нашриётни тузиш теварагида озмунча баҳслар бўлди дейсизми! Энди илгари шундай фаолият билан шуғулланган «Қорақалпоғистон» нашриёти ниҳоят ёз ойларида тўхтамасдан ишлаш, кўп йўналишдаги китобларни, биринчи навбатда бадиий адабиётларни нашрга тайёрлаш билан шуғулланиш имконига эга бўлди.

Тахиатош савдо-иқтисод техникуми.. Спорт моллари дўконини сотиб олди. Ана шу дўкон мазкур ўқув юрти талабаларининг амалий машғулотлар ўтказадиган жойига айланди. Бу ерда ўз моддий базаларини яратиш ҳамда тўлақонли ишлаб чиқариш амалий машғулотларини уюштириш муаммосини ана шундай ҳал қилдилар.

Дўконнинг ёнида кўпчиликнинг кўз ўнгида янги ўқув-ишлаб чиқариш комбинати қад кўтармоқда. Бу ерда юқори курс ўқувчилари амалий машғулотларда қатнашадилар, ўқув юртида олган билимлари ва кўникмаларини амалда синовдан ўтказиш учун яхши имкониятга эга бўладилар.

ЎзТАГ.

Фанимиз фидойилари

ОЛМОС ҚИРРАЛИ ОЛИМ

БИЗНИНГ чекимизга тушган замонни ота-боболаримиз чекига тушган замонлардан яхши ҳам, ёмон ҳам дейиш мушкул. Чунки замонамиз бир томондан қирғинлар, бўронли йилларга, инсон қадрини поймол этувчиларни улуғлаган ва аксинча азиз инсонларни тарихий носоғ ва нопок шахсларга айлантирган бўлса, иккинчи томондан оддий халқ орасидан даҳолар, заковатли инсонларни ахтариб топиш, халқ онгини баробарига ўстириш, дунё маданияти тўғрисида ҳар биримизни бохабар қилиш имкониятини берди. Бир томондан зиёлиларимиз Абу Али ибн Сино асарларини тилимизнинг ўзгариши ва удумларимизнинг йўқолиши сабабли асл нусҳасини ҳатто ўқий олмасалар, иккинчи томондан, ҳозирги замонда мавжуд илмларни эгаллашга барча имкониятларни яратди. Бир томондан, мактабдан Ньютон биноминини барчамиз ўрганган бўлсак, иккинчи томондан, хорижий мамлакат олимлари ёрдамида унинг Умар Хайём биноми эканлигини англаб олдик. Баъзи йиллар бизга тўкин, лекин зерикарли туюлса, бошқалари очарчилик, суронли йиллар бўлди. Замонамизни бировлар тарихда ёрқин йиллар деб ҳисобласа, яна бировлар доғ бўлиб қолади, деб ҳисобламоқдалар.

Қуйингчи, замонамиз шундай чалкаш бўлишига қарамай, у ҳам ўз алломаларини яратди. Шуларнинг бири Восил Қобуловдир. Мен у кишининг табаррук номини ёзишдан илгари физика-математика фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳамда СССР муҳандислар академиясининг академиги, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Беруний номидаги Ўзбекистон Давлат мукофоти совриндори, Ўзбекистон Фанлар академияси «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори ва яна кўп лавозиму сифатларни қўшиб кетишим мумкин эди, лекин... Лекин Восил Қобулович шундай инсонки, муболағасиз айтиш мумкинки, уни лоақал барча ўзбек зиёлилари ҳеч бир унвонсиз билишади ва ҳурматлашади.

Бу кишини ҳурмат қилиш фақат олим бўлганликлари учун эмас, албатта. Ёшлигимда мен Умар Хайём тўртликларини мароқ билан ўқиётиб, «оқилу доно» деган иборага кўзим тушди-ю, наҳотки доно одам оқил бўлмайди, деб таажжубда қолдим. Аслида, кейинчалик билсам, бу тушунмаслик ўша вақтда менинг ҳали ғўрлигимнинг ифодаси экан. Оқилу доно бўлиш, доно бўлишга нисбатан бир неча бор мушкулроқ экан.

Мен ҳам оқилу, ҳам доно Восил Қобулович ёнларида кўп юрганман. У киши баъзи бир одамлар тасаввур этадиган ҳалимдек юмшоқ, ҳар нарсага кўнаверадиган кишилардан эмас. Бундан бир неча йил илгари Ангрен тоғларида эдик. Эрталаб турганимизда, нонушта қилишдан илгари тоққа чиқиб бир оз айланиб келмоқчи бўлдик. Шунда бирдан домланинг феъли айниб қолди. Кейинчалик сабабини билсак, бир галварс кулдонга бир бурда нонни ташлаган экан. Шу сабаб алламаҳалгача домланинг ва барчанинг таъби хира бўлиб, кўп тайёргарлик қилинган дам олиш куни бемаъни ўтди.

Одатда Восил Қобулович бўлган даврада доимо ғоялар булоғи қайнаганининг шоҳиди бўлганман. Бир куни истеъдодли шоиримиз Эркин Воҳидов билан кичкина даврада эдик. Ушбу даврада устоз қандай ғоя бериши мумкин деган савол шахсан мен учун жуда қизиқарли эди. Фурсати келди-ю, Восил ака қуйидаги ғояни айтдилар:

— Эркинжон, сиз шоирлар қамарга, самарга, шабодаларга, гулларга ва булбулларга атаб кўплаб шеърлар ёзасизларку, лекин бизни ўз елкасида олиб юрадиган, бизни боқадиган, ҳатто ҳаётдан кўз юмганимизда ўз бағрига оладиган ер ҳақида, замин ҳақида деярли ҳеч нима ёзмайсизлар. Биз бўлсак шундай азиз ерни улуғлаш ўрнига, жаҳолат боис тепамиз яна.

Бу фикр Эркин Воҳидовга жуда маъқул бўлди, албатта она-ерга бағишлаб, ерни олқишлайдиган бир катта асар яратишни ваъда қилди.

...Мен аспирантурага 1964 йилнинг охирида кирганман. Ёшлик ғурури билан иқтисодий тангликка (оиласи ва иккита фарзанди бўлган одам учун 98 сўмлик ойлик маошнинг танглик келтириши табиий) қарамай, устозга илмий ишимни ваъда қилдим ва шу ваъдага асосан ярим йилдан кейин номзодлик диссертациясини тайёрладим. Диссертация билан Восил Қобулович бир ҳафта мобайнида танишганларидан кейин, мени уйларига чақириб шундай фикр изҳор этдилар:

— Диссертациянг ҳимоя қилишга арзийди. Техника фанлари номзоди деган унвон оласан. Лекин мен сенга раҳбар бўлмайман. Чунки бу оддий диссертация, холос. Ҳимоя қилмоқчи бўлсанг, бошқа раҳбар ҳам топиб бераман. Агар мана бу китобда ёзилганга ўхшаган иш қилсанггина, мен илмий раҳбар бўлишим мумкин.

Бу китоб Марат Багретович Эдиляннинг кибернетикага доир мураккаб китоби эди. Мен икки йўл ўртасида қолдим. Бири ярим йил ичида техника фанлари номзоди бўлиш, иқтисодий ҳамда маънавий юксакликка кўтарилиш; иккинчиси эса яна ишни қайтадан бошлаш, катта ишга қўл уриш эди. Илмда камдан-кам учрайдиган қийин бу иккинчи йўл кишининг илмга бўлган ҳақиқий муҳаббат ва матонатини ўлчайдиган мезон эди. Бир неча кун ўйлаб, иккинчи оғир йўлни, ишни қайтадан бошлашни танладим. Лекин бу осон бўлмади. Эдилян китобини ўрганиш учун эса билим етарли бўлмади. Аспирантура билан бир вақтда Тошкент Давлат дорилфунунининг математика куллиётига ўқишга кирдим. Хуллас, Восил Қобулович мени енгил унвон олишга эмас, билим олишга ундадилар.

Одатда, олимлар тўғрисида ёзилганда илмий ишлари қолиб кетиб, ҳаётда тутган ўрни, юриш-туриши, олган унвонларига эътибор берилади. Шу маънода Восил Қобулович биргина ал-Хоразмийлаш йўлланмасини ишлаб чиққани ҳозирги замон абстракт фанларида бурилиш ясаганини айтишнинг ўзи кифоя. Олимнинг бебаҳо илмий кашфиётлари, ижтимоий педагогик фаолияти ва она-диёримиз келажаги учун етиштирган юзлаб забардаст шогирдларини таърифлашга сўз ташбеҳи етмайди. Олим, баркамол инсон. Мана шу икки сифат унинг улуғлигини белгилайди.

Ғуломжон ЗОКИРОВ,
техника фанлари доктори, профессор.

«Оқ халатга доғ туширмаймиз!» — бўлғуси шифокорларнинг аҳдлари шундай.

МАДАНИЯТ ҲАФТАЛИГИ

КЎҲНА ҳинд маданияти тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Асрлар оша сайқал топиб келаётган бу бебаҳо меросга бугунги кунда катта қизиқиш билан қаралмоқда.

Яқин орада жумҳуриятимиз аҳли ҳинд халқининиг ажойиб маданияти ва санъати ютуқлари билан яқиндан танишиш имконига эга бўлади. Гап шундаки, ҳозир Ҳиндистонда Ўзбекистонда ўтадиган ҳинд маданияти ҳафталигига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Шу йилнинг кузида бошланадиган бу ҳафталик катта маданият байрамига айланади. Мазкур шодиёна дастлаб Тошкентда очилади. Сўнгра бу жозибали тадбир Самарқандда давом этади.

Айни бир вақтда ўзбек диёри ҳам бундай завқли ҳафталикка тайёргарлик кўради. Келгуси йили Ҳиндистонда уюштириладиган Ўзбек маданияти кунларининг муваффақиятли ўтиши учун чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти кенг кўламдаги дастур тадбирларини амалга оширади.

Карима БОЗОРОВА.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

БИНОЛАР БЎШ ҚОЛМАЙДИ

КЕМЕРОВО. Кузнецк металлургия комбинатида янги ошхоналар ташкил этишда халқимиз уруш даврида бомбадан сақланадиган ерлар деб атаган фуқаро мудофааси иншоотларидан фойдаланила бошланди. Бу иншоотлар қурилишига кўп маблағ сарфланганлиги маълум. Энди Кузбасс фуқаро мудофааси идораларининг розилиги билан бу биноларга спорт заллари, ремонт ишлаб чиқариш устахоналари, омборлар жойлаштирилмоқда. Табиийки, фуқаро мудофааси иншоотларининг ускуналари ишга яроқли ҳолда сақланади, уларга путур етмайди.

Украина. Свердлов районидаги юқори Кондрючий қишлоғида Порфирий Иванов номини ҳурмат билан тилга олишади. Бу бежиз эмас. Хасталикларни ўзи яратган ажойиб даволаш усули билан халқ орасида ном қозонган Порфирий Корнеевич қишда қор устида ялангоёқ юрар, яхдек сувда чўмилиб қишни канда қилмас эди. У вафот этган бўлса ҳам яратган мактабидан кўпчилик баҳраманд бўлмоқда.

СУРАТДА: Иванов услуби бўйича беш йилдан бери чиниқаётган муҳандис Н. Оболенский.

ТАСС сурати.

Калининградга урушдан кейинги давр ичида биринчи марта Берлиндан поездда икки юзга яқин немис сайёҳлари келишди. Қулай темир йўл йўналиш «Райль мохель турс» Германия фирмаси, «Интурист» ва Калининград темирйўлчилари томонидан очилди. Ҳозирча вилоят марказига сайёҳлар келаётган составларни қабул қилмоқда.

СУРАТДА: дастлабки сайёҳлардан бири, 83 ёшли Эльфриде Шуне.

ТАСС сурати.

ЧЕПЦА ДАРЁСИ УСТИГА ҚУРИЛГАН КЎПРИК

ИЖЕВСК. Удмуртиядаги энг катта кўприкдан Киров вилояти учун аталган юклар ортилган дастлабки машиналар ўтди. Бу кўприк Чепца дарёси устига қурилган. Узунлиги бир ярим километр келадиган бу кўприк авария ҳолатидаги эски ёғоч кўприк ўрнига қурилди. Янги кўприк қурилишида Набережние Челни бинокорлари ва маҳаллий ишчилар қатнашдилар.

Ҳаёт сабоқлари

БАХТ БОЗОРДА СОТИЛМАЙДИ

Гашт қилинг доно билан дейишади. Чиндан ҳам оқилу фозиллар билан суҳбат қилсангиз дил маънавий баҳра, ақл турмуш сабоқларини ўрганади. Зеро, донолар ҳаётнинг барча аччиқ-чучугини, яхши-ёмонини, ташвиш-қувончини тотиган, пасту-баландни кўраверив кўзлари пишиган, иродалари чиниққан, асаблари тобланган, тажрибалари «қаймоқ бойлаган» бўлади. Доно билан суҳбат — яшаш учун ибрат, деган эзгу ниятда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Абу Райҳон Беруний номидаги Давлат мукофоти совриндори, филология фанлари доктори, профессор, Шарқшунослик илмгоҳининг етакчи илмий ходими, хуштаъб олим Исматулла Абдуллаев билан дилкашлашдим. Ширингуфторлигимиз мавзуи ҳаёт, турмуш, оила, одамийлик, ҳалоллик, яхши хислат-фазилатлар доирасида бўлди.

Кўпчилик дўст-биродарларимиздан: «Исматулла домланинг оиласи жуда ибратли-да», деб эшитганим учун, биринчи сўровим шу бўлди:

— Сизнинг оилангизни Тошкентнинг Академия шаҳарчасида ҳам, Наманганда ҳам намунали деб ҳисоблашар экан. Ҳар ким, албатта, ўз оиласини ўзи яхши билади, бунинг ибратини ўзингиз айтиб берсангиз.

— Ибратли оила... Яхши гап. Ҳавас қилса арзийдиган оилалар кўп. Ўз оилам ибрати шундаки, мен умр йўлдошим Робияхон билан ёшликдан эскича тарбия олиб, ҳалол-ҳаромнинг фарқига борганмиз, ҳаёт қийинчиликларини бардош билан енгиб, аҳил-тотувлик билан қирқ саккиз йил бирга яшаб келяпмиз. Уруш даври, 1944 йили, келин 15 ёш, мен 18 ёшда никоҳ тўйимиз бўлган. Келинга битта шойи кўйлак, беқасам чопон, рўмол ва ковуш-махси, куёв — менга битта оддий тринкадан костюм-шим, кўйлак, дўппи берилган. Келинни Қўқон аравага солиб, шаҳар айлантириб келинган. Менимча, бизнинг тотув, бахтли ҳаёт кечиришимизга асосан йўқ-борича оддий турмуш қурганимиз ҳам сабаб бўлса керак.

Оиламиз намунали бўлишига яна бир сабаб, уйимизга ичкилик кирмади, ҳаром нарса емадик. Мен давлатнинг ёки бировнинг бир сўм ғайри шаръий ва ғайри қонуний ҳақини оилага ишлатмадим, ҳаромдан ўзимни эҳтиёт қилдим, шу хусусиятни болаларимга сингдиришга ҳаракат қилдим.

Оиламиз намунали бўлишининг яна бир сабаби, исрофгарчиликка йўл қўймадик, бир луқма овқат ёки бир тишлам нонни ташлаб юбормадик. Ҳирсу ҳаво, мол-мулк, зебу зийнат, манманликка берилмадик. Топган бир луқма ҳалол таомга қаноат қилиб баравар баҳам кўрдик.

Оиламиз намунали бўлишининг сабабларидан яна асосийси, эру хотин ўртасидаги тотувлик, ҳамжиҳатлик бўлди. «Оилада ҳамжиҳатлик бўлмаса, бахт уни тарк этади», дейилган халқ мақолида. 1946 йил Тошкентга ўқишга келганимда Робияхон 18 ёшли келинчак эди. Ҳар иккимиз 800 грамм нон билан тирикчилик қилиб, кечасилари мен бўз тўқисам, оилам чарх йигириб ип тайёрлаб берарди. Ўзи анчагина моддий таъминланган оиладан бўлишидан, ота-онаси Наманганда қолиб кетганидан қатъи назар, шу оғир ҳаётга кўникиб яшарди, ҳеч шикоят қилмасди. Ўйлаб қоламан, ҳозирги келинлар бундай ҳаётга бир соат ҳам кўнмаса керак. Тотувликнинг яна бир сабаби, умр йўлдошимни сен демадим, бир тарсаки уриб ҳақорат қилмадим. Баъзилар хотинини онаси қолмай, отаси қолмай ёмон, ифлос сўзлар билан ҳақоратлайди. Қизни тарбиялаб, ўқитиб, мол-мулк билан куёвга узатган ота-онада нима айб?! Бу имонсизлик ва қабоҳатдир.

— Оилада катта-кичикка ҳурмат, муомала қандай бўлиши керак?

— Оиламизда ҳеч ким ёлғон гапирмайди. Тотувликнинг энг муҳим омилларидан бири — ота-онага ҳурмат, қайнота-қайнонага ҳурмат бизнинг оилада энг юқори қўйилган. Биз эру хотин ота-оналаримизнинг ҳурматини имкон борича бажо келтирдик. Қиблагоҳим ўринларидан турсалар, ўрнимдан турардим, эшикка чиқиб қайтиб келсалар, ўрнимдан туриб, ўтирганларидан кейин ўтирардим. Бирор марта гапларини қайтармаганман. Йиғлаб, яхши тилак қилардилар. Афсуски, онам олти ёшимда ўтиб кетганлар, у зотнинг хизматларини қилолмадим. Лекин тарбиялаган онамни ҳам ўз онамдек кўрдим. Қайнота, қайнонамга ҳам шундай хизматда бўлдим. Робияхон ҳам ота-онаси ва менинг ота-онамга кўп хизмат қилиб, роса дуоларини олди. Ҳозир ота-онамизга қилган хизматни фарзандларимиздан кўряпмиз. Баъзи оилалар борки, ўғил ота-она ва қайнона-қайнота олдида чекиб, ичиб ўтиради. Бу ўта беодоблик, ҳаёсизлик, ота-онага ҳурматсизлик. Ота-она олдига кўчадан кайф билан шалоғини оқизиб келиши қабоҳат, бир сўз билан айтсам даҳшат!

— Қўшниларингизни иззатда тутасизми?

— Биз бутун оиламиз билан қўшниларни ким, қайси миллатга мансуб бўлишидан қатъий назар, ҳурмат қиламиз, керак бўлса уларга ёрдам берамиз. Шунинг учун улар ҳам бизни ҳурмат қилишади. Тўй ва маъракаларида бош-қош бўлиб, маслаҳатлар берамиз. Қўшнилар болаларини ўз болаларимиздай кўриб, уларга панд-насиҳатлар қиламиз. Баъзи қўшни болалари бежизга мени «опоғдода» дейишмаса керак...

— Домла, ўзингизнинг намунали оилангиз билан бошқа оилаларга ҳам таъсир кўрсата олдингизми?

— Сўзсиз. Академия шаҳарчаси ва Намангандаги жуда кўп қариндошларим, маҳалламиздаги тотув бўлмаган, арзимаган нарсаларга бир-бириндан аразлаб, баъзан ажралиш олдида турган оилаларга панд-насиҳатлар қилиб, эру хотинни йўлга солиб, оилалари яхши ҳаёт кечириб кетишига ҳисса қўшдим. Баъзан эру хотиннинг ота-оналари олдига бориб ҳам суҳбатлашдим. Афсуски, эри муккасидан ичкиликка берилиб, шишани «никоҳлаб» олган кимсаларга таъсир кўрсатиш самара бермади.

— Фарзандларингиз тарбиясида қандай йўл тутдингиз?

— Нима десам бўлади? Олти фарзанд кўрдик, бири чақалоқлигида ҳалок бўлиб, уч қиз икки ўғилни тарбиялаб вояга етказдик. Робияхон етти синф маълумоти билан қолиб кетди. Бутун кучини беш фарзандни тарбиялашга сарфлади, ўзидаги нимаики яхши ҳислат бўлса, болаларига сингдирди, мен ҳам худди шундай қилишга ҳаракат қилдим. Болалар онасини бирор масалада хафа қилса, мен: «Қани, тур ўрнингдан, онангга таъзим қилиб, тавба қил!» — дердим. Баъзан онаси ноҳақ бўлса, иккимиз ҳоли қолганимизда унга тушунтириб, «Сиз ноҳақ эдингиз» деб қўярдим. Баъзан эр ёки хотин бола олдида уни ҳимоя қилиб бир-бирини койиб кетади. Бу тарбиянинг энг ёмон томони!

Баъзи ота-оналар «3»—«4» баҳоларга ўқиган ўғил-қизларини таниш-билиш ёки пул билан олий мактабларга жойлашади. Мен мутлақо бунга йўл қўймадим. «3» билан «4» га ўқиган Ҳабибуллони ёшлигидан қизиққани — ошпазлик техникумига, Ҳамидуллони «Ташсельмаш» қошидаги ҳунар-техника билим юртига жойлаштирдим. Булар сиртдан ўқиб, олий маълумотли бўлишди. Қизларим Раъноҳон, Барноҳон ва Шаҳлохонлар ҳам ўз кучлари билан олий илмгоҳларга кириб имтиёзли гувоҳнома билан битиришди. Ҳаммаси ўз соҳасида ҳалол меҳнат қилмоқда.

— Қиз-куёвларингиз, ўғил-келинларингиз бир-бири билан тотув, бахтли ҳаёт кечиришар экан. Бунинг боиси нимада?

— Боиси, фарзандларни меҳнаткаш, камтар, зебу зийнат, мол-мулкка, ҳирс-ҳавога берилмаган қилиб тарбиялашда. Қизлар бир-бирининг кийимини кийиб катта бўлишди, ўрта мактабда ўқиб юрган вақтларида ёз пайтлари уйимиз орқасидаги ясли-боғчада ишлашарди, топган пулларига оналари уларга кийим-кечак олиб берарди. Талаба бўлишганда ёзадиган машинка олиб бердим. Менинг ишларимни машинка қилишдан бўшаганда бошқалар ишини босиб, пул топишарди. Мендан ёрдам сўрашмасди.

Ота-она ўз қизи бошқа ёт уйга боришини, ўша янги ҳаёт бошлаган хонадондаги ҳар қандай шароитга кўникиб яшашини ўйлаши керак. Давлат уйида турсам ҳам, уй орқасига тандир қуриб бердим. Онаси қизларини нон ёпишга ўргатди. Катта қизим Уйчи район Ёркатай қишлоғига тушди. Тўйнинг тўртинчи куни азонда туриб хамир қориб, нон ёпишга ҳозирлик кўра бошлабди. Қайнонаси ҳайрон бўлиб: «Қизим, Тошкентда домда ўсгансиз, нон ёпишни биласизми?»—дебди. «Онам ўргатганлар» жавоб қилибди Раъноҳон. «Қудамлардан ўргилай, шундай қизни бизга бердилар», деб қўл очиб дуо қилибди.

Дорилфунунни имтиёзли дипломга битирган Барно қизим паловни еб бўлиб, лаганга чой қуйиб, айлантириб ичиб юборса, қайнона ва қайнота ҳайрон бўлиб турган эмиш: «Тавба, Тошкентда ўсган қиз-а!». Ота-онага бундан ортиқ бахт бўлмаса керак. Яна фарзандларни ўзбек халқининг миллий анъаналари ва урф-одатларига садоқатли қилиб тарбияладик. Қизларнинг ҳаммаси олий мактабда ўқиганда сочини майда ўриб, орқасига ташлаб юрарди, баъзи Оврупа маданиятига берилган танноз қизлар масхара қилишса ҳам қизларимиз парво қилишмасди.

— Домла, келин ва куёв танлаш масаласида сизнинг тажрибангиз қандай?

— Мен бу ерда қадимдан ота-бобо ва оналаримиз ўртасида удум бўлиб келган урф-одат тарафдориман. Аёлларимиз бошига тугунни қўйиб, эшикма-эшик юриб қиз ахтарган. Бўлажак келиннинг ахлоқ-одоби, уй-рўзғорга муносабати, озодалиги ва ҳоказо, ҳамма томонини синчиклаб суриштириб билган. Кейин эр билан маслаҳатлашган. Эркак ҳам бўлажак келин ва унинг ота-онасини маҳалла аҳолиси, ён қўшнилардан суриштириб билган, йигит-қиз бир-бирларини кўриб, розилик беришгандан кейин тўй бўлган, биз шу удумни тутдик, қиз-келинларимиз аҳил бўлиб бахтли ҳаёт кечиришяпти, ҳаммаси эр-хотин бир-бирини сизлаб гаплашишади, улар орасида оилавий низо чиққани йўқ. Мен бўлажак куёв-келиннинг кўчада бир-бири билан топишиб, ота-онасини суриштирмай турмуш қуришига бутунлай қаршиман.

Ўрни келди. Яна бир ортиқча даҳмазани айтиб ўтай. Келин-куёвни ҳаддан зиёд осмонга чиқариб қўйиш, уларга икки томондан 20 лаб кўйлак, туфли, гарнитур ва бошқа рўзғор буюмлари тайёрлаб, уларнинг текинхўр қилиб қўйилишига мен бутунлай қаршиман. Бу билан болаларни бахтли эмас, балки бахтсиз қиламиз. Дабдабали базму ичкиликбозликчи? Туппа-тузук ота-оналар тўйда ичкилик қўйилмаса бўлмайди, ёшлар ўйнаши керак, дейди. Демак ёшларни гуноҳ, қабиҳ ва ҳаром ишлардан тийиш ўрнига, рағбатлантирамиз, уларга йўл очиб берамиз. Шуниси ҳам борки, маблағни текинхўр куёв ёки келин сарфламайди, ота-она ҳисобидан бўлади. Қадимий маданиятимиз, урф-одатларимизга назар ташлайлик. Ота-боболаримиз тўйларда ичкилик қўйганми? Бундай бемаънигарчилик инқилобдан кейин оврупаликларга тақлиддан пайдо бўлди. Наманганда ҳар қандай тўй ичимликсиз ўтади. Демак, бўлар экан-ку. Мен ўн битта тўй қилиб, ҳеч бирида ичкилик қўймадим, гуноҳга ботмадим, қилган хайру эҳсонларим ҳаром бўлиб кетмади.

— Кечирасиз, домла, болаларингизнинг ҳаммаси Наманганда яшашар экан, сабаб нима?

— Биринчидан, ҳамма қариндош-уруғим Наманганда, аҳил бўлиб, бир-бирларини қўллаб-қувватлаб яшашсин, авлодлар иккига бўлиниб қолмасин, дедик. Иккинчидан, Наманганда ўзбекларга хос урф-одатларга яхши амал қилинади, улар ҳалол-ҳаромни фарқ қилишса, биздан кейин номимизга доғ туширишмаса, деган умидга бордим. Тошкентда туғилиб, шу ерда вояга етган қизларим Наманганга турмушга чиқишга қаршилик қилишмади. Ҳозир келин-куёвлар билан 10 фарзандимиз, 14 набирамиз тинч-тотув яшаб, ҳалол меҳнат қилишмоқда. Биз учун бу ҳақиқий бахт.

— Домла, ўзингиз ва устозларингиз ҳақида ҳеч нарса демадингиз-ку!

— Менинг биринчи устозим Наманганда Абдуманнон Маҳмуд деган киши бўлганлар. У домлада мен 18 ёшимда араб имлосида ўқишни тўла ўргандим. Шарқ факультетида араб тили ва адабиётининг етук билимдони Содиқ Мирзаевдан араб тилини, эронлик адиб ва шоир Аҳмад Таботабоийдан форс тилини ўргандим. Қийин моддий аҳволда дорилфунун шарқ факультетини битиргач, Наманганга кетиб, ўқитувчилар тайёрлаш билим юртида беш йил муаллимлик қилдим. 1957 йил Ленинградга аспирантурага кетиб, машҳур арабшунос В. И. Беляев раҳбарлигида таҳсил кўрдим. У ерда етук шарқшунослар, академик И. А. Орбели, В. В. Струве, йирик олимлардан И. Б. Петрушевский, А. К. Боровков, И. Н. Винниковлар билан мулоқотда бўлиб, уларнинг бой илмидан истифода этдим. Шарқ қўлёзма манбалари ва Ғарб олимларининг шарқшуносликка оид асарларини мутолаа қилдим. 1960 йилдан буён Ўзбекистон Фанлар академиясининг Шарқшунослик илмгоҳида «дарахт бир жойда кўкаради» деб ишлаб келяпман. Ўрта Осиёда араб тилида X—XI асрларда ёзилган бадиий адабиётни биринчи бўлиб ўргандим. «Йатимат ад-даҳр», «Татиммат ал-Йатима», «Латоиф ал-маориф» асарларини араб тилидан ўзбек тилига ағдариб, адабиётимиз хазинасини бойитдим ва кенг китобхонлар оммасини илк бор араб тилидаги шеърият билан таништирдим. Илмий фаолиятимда машҳур шарқшунос, Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси Убайдулла ака Каримовни ўзимга раҳнамо деб билдим, у кишининг бағрини маҳкам ушлаб, олийжаноб хислатларини оз бўлсада ўзимга сингдиришга ҳаракат қилдим. Илмий камолотга етишишимда илмгоҳ илмий жамоаси, унинг раҳбарлари бўлган С. Азимжонова, М. Баратов, М. Ҳайруллаевларнинг беғараз ёрдамлари, мени қўллаб-қувватлашлари муҳим аҳамият касб этди. Мансабга, ҳирс-ҳавога қизиқмадим, олий мактабларда кафедра мудирлиги, проректорлик лавозимларига тавсия этишди, кўнмадим. Илмий фаолиятим билан бирга қадимги араб ва ҳозирги замон бадиий адабиёти асарларини ўзбек тилига таржима қилиш соҳасида ҳам самарали иш олиб бордим. СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзосиман.

Инсон ҳаётга бир марта келади. Умрни қадрлаган ўз саломатлигини асрайди. Мен ўзимни ичиш, чекишдан сақлаганим учун 49 йилдан буён бирор марта касаллик варақаси олмай ишлаб келмоқдаман.

Шайх Саъдий шундай деганлар:

«Жаҳон бигаштаму, дар доҳ, дар ҳеч шаҳру диёр,
Наёфтамки, фурушанди бахт дар бозор».
Ушбу мисранинг мазмуни бундай:
Бутун жаҳонни кезиб чиқдиму, э воҳ,
Бирор шаҳар ёки диёрда бозорда бахт сотғанни топмадим.

Суҳбатдош Тўлқин РАСУЛЕВ.

Сўранг, жавоб берамиз

Муҳарририятимизга республикамизнинг турли ҳудудларидан мактублар келиб турибди. Уларда рўзнома орқали берилаётган ҳар хил мавзудаги материаллар ҳақида фикр-мулоҳазалар билдирилган. Шу билан бирга ҳал бўлмаётган ўз муаммоларини ҳуқуқ қонун-қоидалари ёрдамида асослаб бериш ҳам сўралган.

А. КАРИМОВ: Нарх-наво ошиши муносабати билан болалар кийим-кечаги учун давлат томонидан тўлов пули берилиши ҳақида рўзномаларда ўқиган эдим. Аммо менга болам 13 ёшга тўлган бўлишига қарамасдан ҳанузгача бундай тўлов пули берилмаяпти. Шу тўғрими?

Жавоб: Йўқ. Нотўғри, амалда қўлланаётган қонунга кўра 13 ёшгача болалар учун уларнинг кийим-кечакларини харид қилишга ёрдам сифатида йилига 200 сўм (тўртга бўлиниб ҳар чоракда бир маротаба) берилади. Бу тўлов пули онанинг иш жойидан, агар она ишламаса отанинг иш жойидан берилади.

✦

У. РАВШАНОВ: Мен асосий ишимдан ташқари маҳалла қўмитасига раислик қиламан. Шанба, якшанба кунлари ва ишдан кейин маҳалла ишлари билан шуғулланиб келаяпман. Аммо маҳалла қўмитасининг раислиги учун бериладиган 110 сўм пулнинг ярмини тўлашаяпти. Шу тўғрими?

Жавоб: Хатингизнинг мазмунига қараганда сизга ўриндошлик йўли асосида ишлаётганлар қаторида ҳақ тўланаётган экан. Амалдаги қоидага кўра қўшимча иш билан банд бўлган ходим ўша иш учун белгиланган вазифаларни тўлиқ бажараётган бўлса, у ҳолда ишнинг оқибатига яраша ойлик маошни ҳам шу хизмат бўйича тўлиқ олишга ҳақли.

Демак сизга ҳам ушбу қоида қўлланилиши лозим.

✦

Жамил ўғли АБДУМАННОН: Мен ихтисослаштирилган қурилиш-тиклаш трестида бўлим бошлиғи вазифасида ишлайман. Бизнинг корхона жумҳуриятимизни табиий газ билан таъминлайди. Шу муносабат билан биз кўп вақтни сафарда ўтказамиз. Айтингчи, агарда ишчилар (ҳайдовчи, пайвандчи, хизматчи ва бошқалар) асосий иш жойидан, яъни Нукусдан Тошкентга, Фарғонадан Термезга, Термездан Тошкентга давлат хизмати туфайли юборилса, у ҳолда уларга 1 кунга қандай ҳақ тўланади?

Жавоб: Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси томонидан яқинда эълон қилинган Фармонига асосан Москва ва Ленинград ҳамда республикалар пойтахтларига сафарга жўнатилганлари учун кунига 25 сўмдан тўланади. Бошқа шаҳарлар ва аҳоли пунктларига сафар қилинганларга кунига 20 сўмдан тўланади.

Абдужалил ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

Гулпарим, ўзим сенинг чавандозинг бўламан.
Рустам Шарипов суратлари.

ЁШ МУСИҚАЧИЛАР СИНФИ

ШАҲРИМИЗДАГИ 124-ўрта мактабда амалга оширилган бир тадбир чинакам янгилик бўлди. Мактаб билан ёнма-ён жойлашган 394-«Ором» болалар боғча мудираси Гулнора Қўчқорованинг ташаббуси билан мактабга кузатилаётган болалар гуруҳидан мусиқа синфи ташкил этилди.

Йигирма беш тарбияланувчидан иборат синф мактаб дастурида белгиланган фанларга қўшимча тарзда махсус мусиқа дарсидан таҳсил оладилар.

— Махсус синф ўқувчилари боғчада мусиқадан олган сабоқларини мактабда давом эттирадилар, — дейди мактаб директори Маркс Отабоев. — Бу ишда асосан болаларнинг собиқ тарбиячилари ҳамда қўшни 4-ўрта мактабнинг мусиқа бўлими муаллимлари фаолият кўрсатадилар. Келгусида мусиқа соҳасининг етук мутахассислари сабоқларини ҳам уюштириш ниятимиз бор.

Махсус мусиқа синфи очилган мактаб Акмал Икромов районида ягона ҳисобланиб, ўтказилаётган тажриба ижобий натижалар берса, бундай синфларни кўпайтириш мўлжалланган.

Абдували АБДУРАҲИМОВ.

Кўргазма хоналари бўйлаб

ХИТОЙ САНЪАТИ ДУРДОНАЛАРИ

ХИТОЙ маданияти ва санъатининг ривожига эрамиздан аввалги VI асрда пайдо бўлган даосизм, кейинроқ эса буддизм ўз таъсирини кўрсатди. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Давлат санъати музейида ташкил этилган Хитой санъатига бағишланган доимий кўргазма ишлаб турибди. Турли хил буюмлар орасида соғ тупроқ, яъни гилдан ясалган X—VII асрларга оид бўртмали иншоот бўлаклари ҳам намойиш этиляпти. Булар нилуфар гули, ҳайвонлар ва қушларнинг тасвири бўлиб, ҳар бирининг ўз рамзий маъноси бор. Турли хил бўртмалар орасида Аждаҳо тасвири кўплаб учрайди. Қадимий хитой ривоятларига кўра Аждаҳо ер ва осмондан кейин энг қудратли жонзот ҳисобланган. У инсонларга сув ҳадя этган. Аждаҳо тасвирланган биноларга ёвузлик яқинлаша олмас эмиш.

Кўргазмадаги бронза идишларнинг тарихи узоқ Шан Инь даврига бориб тақалади. XIII—XIV асрларда бундай ашёлар рўзғор буюми сифатида ишлатилган, кейинчалик эса диний аҳамият касб этиб, уларда ёвуз руҳларга қурбонликлар келтирилган. Исириқдонларда эса ўсимликлар тутатилиб, ёвуз руҳлар ҳайдалган. Ранг-баранг шаклли бундай идишлар кишини албатта ўзига жалб этади. Нақшлар жозибали, бронза идишлар орасида айниқса қурбақа тасвири диққатга сазовордир. У оғиздан танга ташлаётган ҳолда тасвирланган. Қурбақа руҳига сиғиниш Хитойда XIX, ҳатто XX асргача сақланиб келган. Қадимий хитойликлар тасаввурича, қурбақа—бақа ва Тошбақа — узоқ умр кўриш белгиси экан.

Мин ҳукмронлиги даврида Хитойга Ғарбдан, аниқроғи Византия томонидан ўйиқли, пардеворли сирлаш техникаси кириб келди. Экспозициядаги катта ҳажмли лаган ҳамда пештахтага қўйилган чойнак, гулдон, ликопча ва бошқа ашёлар худди шундай мураккаб сирланишга эга. Лаганга бойлик рамзи — хризантема гулининг тасвири туширилган. Бу санъат тури 1983 йилдан бошлаб француз миссионерлари бошчилигида амалга оширила бошлаган эди.

Ёғоч хитой ўймакорлигида кўп ишлатилади. Ўймакорлик билан нафақат мусаввирлар, балки халқ усталари ҳам шуғулланишган. Ёғочнинг алоҳида турлари меъморий иншоотларнинг бўлаклари, мебель ва ҳайкалчаларга ишлатилган. Усталар ёғочдан тайёрланган буюмга шундай жило беришадики, ўзидан табиий иликлик чиқариб, жилваланади. Мисол тариқасида қуюқ бўртмада ишланган сандиқ, ёғоч ҳайкалчалар, столлар ёки кўргазмамиз кўрки бўлган каравотни келтириш мумкин. Бу ноёб асар музейга князь Романов жамламасидан келтирилган. Каравот ўйма нақш, фил суягидан қадама нақш, кўплаб будда рамзий нишонлари, худолар тасвири, ҳайвонлар шакли, шунингдек ҳаётий саҳналар билан безатилган. Улар композиция жиҳатдан бир-бирга ҳамоҳангдир.

Археологик қазилмалар пайтида Хэнань вилоятида III—IV асрга оид бўлган сопол буюмлар топилган. Намойиш этилаётган бундай буюмлар ўзига хослиги, қизғиш жигар ранги ҳамда қаттиқ тошдан ишланганлиги билан ажралиб туради. Улар XX аср намуналари бўлса-да, лекин ўша даврдаги буюмларнинг такроридир. Хитойликлар ота-боболари шуғулланган касбни ва қадимий анъаналарни йиллар, ҳатто асрлар оша давом эттиришни ҳам қарз, ҳам фарз деб ҳисоблашади.

Чиннининг ватани Хитойнинг Цзиндэ шаҳри ҳисобланади. VII аср бошларида Тао Юй исмли савдогар, худди эртаклардагидек бойиб кетади. У ўша даврда Шарқда жуда юқори баҳоланган, асл тошдан ишланган идишларни юқори баҳода сотган бўлишига қарамай ўзи унинг нимадан ишланганини билмасди. Бу — Тан ва Сунь давридаги биринчи бор пайдо бўлган чинни буюмлар эди.

Томошабин диққатини ўзига тортадиган яна бир кўргазма — катта ҳажмдаги, бой безакли қуш гулдонлардир. Улар Мин даврига оид бўлиб, «туйцзи» дейилади. Чиройли нақшлар билан ишланган бу буюмлар зумрад рангга эга. Бўғзида турли хил тасвирлар, ушлагичлар ўрнида «ФО» қўриқчи кучуги ифодаланган. Бундай қуш гулдонлар хон саройларини безабгина қолмасдан, буюк файласуф ва олимларга совға тариқасида ҳам берилган.

Фил суягидан ишланган буюмлар Европада кенг оммалашгани сир эмас. Шатранж доналари, шарлар ва бош жиҳозлар суякнинг бир бутун бўлагидан ясалган. Яхлит шар ичида айланма нафис шарчалар ҳам жойлашган бўлиб, уларнинг сони 18 тагача етади. Бундай асарлар ҳар жиҳатдан мураккаблиги ва моҳирлик билан бажарилгани туфайли «иблис шари» деб ном олган.

Албатта, битта мақола орқали хитой санъати дурдоналарини бутунлигича таърифлаб бериш қийин. Шуниси қувончлики, доимий кўргазма доимо томошабинлар билан гавжум бўлмоқда.

Шоира ЎРМОНОВА,
санъатшунос.

СУРАТЛАРДА: музейдан ўрин олган бир неча хитой санъати намуналари акс эттирилган.

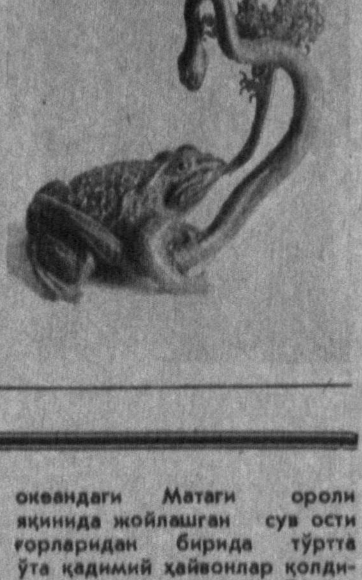

Бу—қизиқ

ЭЛЛИК МАРТА ЕНГИЛ

УЗОҚ йиллар давомида фалакшунос олимлар Сомон йўли юлдузлар туркумига кирувчи Қуёш масса жиҳатидан энг енгил эканлигини тасдиқлаб келар эдилар. Аммо Принстон дорилфунунининг фалакшунос олимлари Галактикамизда Қуёшдан ҳам енгил юлдуз мавжуд эканлигини аниқладилар. Бу юлдузнинг ҳажми оловли сайёрадан бир неча баробар катта бўлса-да, оғирлиги жиҳатидан 50 мартага енгил бўлиб чиқди. Ушбу тадқиқот Пуэрто—Рико оролига ўрнатилган «Аресибо» радиотелескопи ёрдамида ўтказилди.

ҒОВВОСЛАР ТОПИЛМАСИ

БИР гуруҳ ғаввослар Тинч океандаги Матаги ороли яқинида жойлашган сув ости ғорларидан бирида тўртта ўта қадимий ҳайвонлар қолдиғига дуч келишди. Денгиз ҳайвоноти ва набототи билан шуғулланувчи мутахассиснинг айтишича, бўйи 8—10 метр, бош суягининг узунлиги бир метрдан ортиқ бу жониворлар ҳеч бир сув ҳайвонларини эслатмайди. Ғаввосларни ҳайратга солган топилмалар суратга олиниб, олимлар ихтиёрига ҳавола қилинди.

Мажид АБДУҲАМИДОВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЎЗБЕКИСТОН» ЧАРМ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА

ҚУЙИДАГИ КАСБГА ЭГА МУТАХАССИСЛАР
КЕРАК

**Бош ҳисобчи;
Бош механик;
Молия бўйича бош ҳисобчи ўринбосари;
Тафтиш ишлари бўйича бош ҳисобчи ўринбосари;
Техника бўлими бошлиғи;
Ишлаб чиқариш бошқарувчиси;
Пардозлаш цехи катта устаси;
Ошлаш цехи катта устаси;
Сангоб цехи устаси — бригада бошлиғи;
Бетончилар;
Дурадгор;
Компрессорчи;
Пардозлаш цехи чарм қуритувчилари;
Сангоб цехи сангоб хизматчилари;
Ҳаво ва кимёвий тозалаш аппарати хизматчилари;
Жун таровчилар;
Чарм хом ашёси цехига вазнни ростловчи;
Чарм хом ашёси цехига ишчи;
Назоратчи;
«Е» тоифасидаги автомашина ҳайдовчиси;
Тракторчи;
Юк ортувчи автомашина ҳайдовчиси;
Таъмирлаш-механика цехига темирчи;
Токарь;
Ускуналарни таъмирловчи чилангар;
Канализацияга хизмат кўрсатувчи чилангар;
Сунъий чарм заводига юк ортувчи;
Ускуналарга хизмат кўрсатувчи электр монтёр;
Ускуналарни таъмирловчи электр монтёр;
Таъмирловчи чилангар;
Газ-электр пайвандчиси;
Аппаратчи;
Бўёқчи;
Текисловчи;
Транспорт хизматчиси.**

2-ЗАВОДГА (Байналмилал кўчаси, 2, Бешёғоч)

КЕРАК

**Ошлаш аппарати хизматчилари;
Пардозлаш цехига чарм қуритувчилар;
Чарм намловчилар;
Чарм қирқувчилар;
Прессловчи;
Чармга сайқал берувчи;
Чарм тортувчи;
Тайёр маҳсулотни топширувчи;
Ускуналарни таъмирлаш бўйича электр монтёр;
Ускуналарни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича чилангар;
Юк ортувчилар;
Сиқиш дастгоҳлари машинистлари;
Оқлаш экстрактларини тайёрлайдиган аппарат хизматчилари;
Уста-бригада бошлиқлари;**

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КЎРСАТКИЧЛАРИНИНГ БАРЧА ШАРТЛАРИ БАЖАРИЛГАН ТАҚДИРДА 75 ФОИЗГАЧА МУКОФОТ БЕРИЛАДИ.

Бирлашманинг ёлғиз кишилар учун ётоқхонаси, Чилонзор даҳасининг 19-мавзесида болалар боғчаси, Сирдарё бўйида ўз профилакторийси ва дам олиш зонаси бор.

Бош корхона манзилгоҳи; 700121, Тошкент шаҳри, Саъдий кўчаси, 27. Телефонлар: 53-10-65, 53-10-62, 45-33-66.

«ЎЗБЕКИСТОН» ЧАРМ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

**Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги
Тошкент метро қурилиш бошқармаси ва**

В. И. Ленин номидаги метрополитен қошида очилган

37-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

9-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БУЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ТАНЛОВ АСОСИДА ТАЖРИБА (экспериментал) ГУРУҲЛАРИГА ПАРДОЗЛОВЧИ, ПЛИТКА ЁТҚИЗУВЧИ, БЎЁҚЧИ ВА СУВОҚЧИ — **ўқиш муддати 2-3 йил.**

ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ — **ўқиш муддати 3 йил**

НАЗОРАТ ВА ЎЛЧОВ ЖИҲОЗЛАРИНИ СОЗЛОВЧИ ЭЛЕКТР-ЧИЛАНГАРЛАР — **ўқиш муддати 3 йил.**

БЎЁҚЧИ — **ўқиш муддати 1 йил.**

ДУРАДГОР — **ўқиш муддати 2-3 йил.**

ҲАРАКАТДАГИ СОСТАВЛАРНИ СОЗЛОВЧИ ЭЛЕКТР-ЧИЛАНГАРЛАР — **ўқиш муддати 3 йил.**

МЕТРО БЕКАТИ НАВБАТЧИСИ — **ўқиш муддати 3 йил.**

ЎҚИШ МУДДАТИ ИШ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқувчилар ойига 40 сўмдан стипендия, кунига 2 маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

11-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БУЛГАН ВА СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДАГИ ХИЗМАТ БУРЧИНИ ЎТАГАН ЙИГИТЛАР ВА 17 ЁШДАН ОШГАН ҚИЗЛАР ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР:

ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ — **ўқиш муддати — 6 ой.**

МЕТРО БЕКАТИ НАВБАТЧИСИ — **ўқиш муддати — 10 ой.**

ҲАРАКАТДАГИ СОСТАВЛАРНИ СОЗЛОВЧИ ЭЛЕКТР-ЧИЛАНГАРЛАР — **ўқиш муддати 10 ой.**

Ўқувчилар ойига 130-150 сўм стипендия ҳамда практика даврида меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар. Ўртача ойлик 350-450 сўм, 13-ойлик ва ҳар ишлаган йилига қараб ойлик ошиб боради.

Метро қурилишида 10 йил ишлаган ишчилар 50 ёшдан пенсияга чиқишлари мумкин.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТУЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кирувчилар: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат 3х4, 086/У формадаги медицина справкасини топширадилар.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор, 20/Д даҳа, (50, 69, 78-автобуслар, 17-трамвайнинг «37-билим юрти» бекати). Телефон 76-89-05, 72-03-76.

ДИҚҚАТ!

Сув ўтиш йўллари ва сув қувурлари тармоқларида таъмирлаш-эҳтиёткорлик ишлари олиб борилиши, шунингдек 1991 — 92 йил кузги — қишки мавсумда ишлашга тайёргарлик кўрилиши муносабати билан

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

ШАҲАР СУВ ҚУВУРИ АБОНЕНТЛАРИГА

ҚУЙИДАГИ МУДДАТЛАРДА ВА МАНЗИЛЛАРДА СОВУҚ СУВ БЎЛМАСЛИГИ ВА СУВ ҚУВУРИ ТАРМОҚЛАРИДА СУВ БОСИМИНИНГ ПАСАЙИШИНИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

10 СЕНТЯБРЬ СОАТ 9.00 ДАН 11 СЕНТЯБРЬ 9.00 ГАЧА

ЧИЛОНЗОР районидаги Дўмбробод, Наққошлик, Қирғизистон кўчалари, Гавҳар тор кўчасида СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.

ЧИЛОНЗОР районидаги «Маданият» маҳалласи, Рокоссовский кўчасида СУВ БЎЛМАЙДИ.

10 СЕНТЯБРЬ СОАТ 9.00 ДАН 11 СЕНТЯБРЬ 21.00 ГАЧА

ҲАМЗА районидаги Янгилик, Айриев, Малиновский, Ҳуснобод кўчаларида (тор кўчалари билан), **Мурувват, Замарин, Ҳаваскор, Буревестник, Инқилоб, Қалдирғоч, Маърифат, Знамя, Толариқ кўчалари** (тор кўчалари билан) **да СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.**

ҲАМЗА районидаги Мўйноқ, Миршаропов, Икромов, Мураббий, Илтифот, Динамо, Паҳлавон, Иззат, З. Шамсутдинова кўчалари, 1-уйсозлик комбинати даҳасида СУВ БЎЛМАЙДИ.

КИРОВ районидаги София кўчасининг Хуршид кўчасидан Гвардия полковниги Хўжаев кўчасигача бўлган қисмида, Ялта кўчасида СУВ БЎЛМАЙДИ.

**11 СЕНТЯБРЬ СОАТ 9.00 ДАН
12 СЕНТЯБРЬ 9.00 ГАЧА**

КИРОВ районидаги Ялта, А. Пўлат, Нажмиддинов кўчаларининг тор кўчаларида СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.

**12 СЕНТЯБРЬ СОАТ 9.00 ДАН
13 СЕНТЯБРЬ СОАТ 9.00 ГАЧА**

ЧИЛОНЗОР районидаги 1, 2, 3, 4, 5, 6-мавзеларида, Саламатин кўчасида СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.

ФРУНЗЕ районидаги Фарҳод кўчаси, 8, 20, 147, 264-уйлар, Совхозний тор кўчасида СУВ БЎЛМАЙДИ.

СУВ БЎЛМАЙДИГАН ЖОЙЛАРГА СУВ ТАШИЙДИГАН МАШИНАЛАРДА СУВ ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

МАКУЛАТУРА ТОПШИРУВЧИ ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИДА ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРГА АБОНЕМЕНТЛАР БЕРИЛАДИ:

7 сентябрда — Р. САБАТИНИнинг «ДЕНГИЗ ҚИРҒИНИ» китобига абонементлар, СКАРАМУШ — 200 тадан абонемент;

8 сентябрда — А. ва С. ГОЛОНнинг «АНЖЕЛИКА» китобига 100 тадан абонемент, Д. Карнегининг «ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ДЎСТ ОРТТИРИШ МУМКИН» китобига 100 тадан абонемент берилади.

Абонементлар бир йўла 10 кг макулатура топширилгандан кейин берилади ва 20 кг макулатура топширилгандан кейин унда кўрсатилган китобни олиш ҳуқуқини кафолатлайди.

Шунингдек 7 сентябрда «ОШПАЗЛИК КИТОБИ. ЁШ УЙ БЕКАЛАРИГА СОВҒА» китоби сотилади. Китоб баҳоси — 10 сўм 50 тийин. Қаттиқ ялтироқ муқовали бу китоблар ҳар бир қабул пунктида 60 тадан берилади.

Ҳамма тайёрлаши мумкин бўлган ранг-баранг нознеъматларни пишириш тўғрисидаги энг тўлиқ қўлланма.

Уй бекалари учун барча зарур маълумотлар ана шу китобдан жой олган.

Китоб сўнгги бор бундан қарийб 100 йил аввал нашр этилган.

Китоб бир йўла 20 кг. макулатура топширгандан кейин берилади.

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МАКТАБЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

1991 йил 1 сентябрдан бошлаб макулатура учун янги харид нархи 1 тонна макулатурага 100 сўм (1 кг. га 10 тийин) **қилиб белгиланди.**

Тошкент шаҳар ишлаб чиқариш тайёрлов корхонаси ташкилотлар, корхоналар ва мактаблардан чекланмаган миқдорда

МАКУЛАТУРА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Макулатура қуйидаги манзилда жойлашган ишлаб чиқариш участкасида қабул қилинади: Металлистлар кўчаси, 2«а» уй (48-АТС ёнида).

Макулатурани жойлардан олиб чиқиб кетиш учун 48-50-38, 48-22-58 телефонлари орқали буюртма қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТАЙЁРЛОВ КОРХОНАСИ.

26-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1991 йилдан бошлаб ЗАРГАРЛИК мутахассислиги бўйича

ПУЛЛИК 4 ОЙЛИК БЎЛИМЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқишга Ўзбекистон жумҳуриятида ва қардош жумҳуриятларда яшовчилар қабул қилинади. Заргарлик касбини эгаллашни хоҳловчилар ва заргарлик мутахассислари етишмайдиган корхоналар ҳисоб бўлимига 900 сўмдан 1037 сўмгача пул тўлашлари лозим.

Шунингдек, билим юрти пуллик қуйидаги касблар бўйича ҳам қабул эълон қилади: наққошлик, рассом-безатувчи. Ўқиш муддати 1,2 йил. Ўқишни хоҳловчилар 1500 сўмгача пул тўлашлари лозим.

Бизнинг ҳисоб рақамимиз: 000141123 С. Раҳимов районида ПСБ, код 734116.

Ўқишга қабул қилинганлар 85 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Заргарлик касбини эгаллаганлар «заргар» деган гувоҳнома билан, наққошлик ва рассом-безатувчи касбини эгаллаганлар эса «наққош» ёки «рассом-безатувчи» деган диплом ва ўрта маълумот ҳақидаги гувоҳнома билан таъминланадилар.

Ўқишнинг бошланиши бўлимларнинг йиғилишига қараб белгиланади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртига киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларини топширишлари лозим: директор номига ариза, паспорт, соғлиги ҳақида маълумотнома, яшаш жойидан маълумотнома, расм (3х4), 6 дона.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, С. Раҳимов ноҳияси, Сағбон кўчаси, 17-боши берк кўча, 4-уй. (166, 76, 59-автобусларнинг «Қўштут» бекати).
Телефонлар: 40-30-36, 40-30-38.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИНИНГ

СЕНТЯБРЬ ОЙИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

**11/IX да — ЮСУФ ВА ЗУЛАЙҲО.
12/IX да — АНҚОВЛАР ЧАЙҚОВИ.
13/IX да — ФАРҲОД ВА ШИРИН.
14/IX да — МУҲАББАТ НАВОСИ.
15/IX да — КУЛГИ ВА ШОДЛИК КЕЧАСИ.
16/IX да — ГУЛ ВА НАВРЎЗ.
18/IX да — ФАРҲОД ВА ШИРИН.
19/IX да — АКА-УКА СОВЧИЛАР.
20/IX да — ПАРАНЖИ СИРЛАРИ.
21/IX да — КУЛГИ ВА ШОДЛИК КЕЧАСИ.
22/IX да — КУЛГИ ВА ШОДЛИК КЕЧАСИ.
23/IX да — АКА-УКА СОВЧИЛАР.
29/IX да — КУЛГИ ВА ШОДЛИК КЕЧАСИ.
30/IX да — ЮСУФ ВА ЗУЛАЙҲО.
Спектакллар кеч соат 19.00 да бошланади.
ЧИПТАЛАР ТЕАТР КАССАСИДА СОТИЛМОҚДА.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Хадра майдони)

7 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

УРГАТИЛГАН ҲИНД МАЙМУНЛАРИ
ВА
ТАЙЛАНД ОЛА-ЧИПОР БЎҒМА ИЛОНЛАРИ

В. МОРОЗОВСКИЙ РАҲБАРЛИГИДАГИ ДОНГ ТАРАТГАН МАСХАРАБОЗЛАР ГУРУҲИ ИККИ БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА РАНГ-БАРАНГ ДАСТУР.

**ТОМОШАЛАР соат 19.00 да;
шанба кунлари — соат 16, 19.00 да;
якшанба кунлари — соат 12, 15, 18.00 да БОШЛАНАДИ.
Касса соат 10 дан 19.30 гача очиқ.
Циркнинг ички саҳнида шошилинч фото хизмати мавжуд.**

Маълумотлар учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

«АГРОФУР» ҚЎШМА КОРХОНАСИ
АҲОЛИДАН, ЖАМОА ВА ШЎРО ХЎЖАЛИКЛАРИДАН
нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан
ЕРЁНҒОҚ, НЎХОТ, МОШ, ЖЎХОРИ, САРИМСОҚ ПИЁЗ ВА БАРЧА ТУРДАГИ ЗИРАВОРЛАР ВА ДОРИВОРЛАРНИ
СОТИБ ОЛАДИ

Шунингдек, маҳсулот топширувчи кишиларнинг хоҳишига кўра уларга тижорат баҳоларидан анча паст нархларда халқ истеъмол молларини сотиш ҳам мумкин.

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинсин: 700160, Тошкент шаҳри, Сергели райони, Беруний кўчаси, 14-уй.
Телефон: 92-15-23.

ТЕАТР

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/IX да Алишер Навоий, 6/IX да Жизель, 7/IX да Риголетто, 8/IX да Чиполлино (12.00), **«Чио-Чио-сан»** (19.00).

А. ҲИДОЯТОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/IX да Алдагани хотин яхши (премьера), 6/IX да Алдагани хотин яхши (премьера), 7/IX да Фармонбиби аразлади, 8/IX да Искандар.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/IX да Афандининг беш хотини, 6/IX да Куёв, 7/IX да Жонимни ол, жонгинам, 8/IX да Жонимни ол, жонгинам.

КИНО

5 СЕНТЯБРЬ

Алишер Навоий номидаги Санъат саройи — «ДУШМАН» (17.00, 20.00).

Москва — «ФАНТОМАС» (17.00, 19.00, 20.40).

Тошсовет — «КЎЧА ОВЧИСИ» (тоқ соатларда).

Шарқ — «ЁЛЛАНГАН ПОЛИЦИЯЧИ» (17.00, 19.00, 21.00).

Фуркат — «ТОЛИБА ҚИЗ» (тоқ соатларда).

6 СЕНТЯБРЬ

Алишер Навоий номидаги Санъат саройи — «ДУШМАН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Москва — «ФАНТОМАС» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.40).

Тошсовет — «КЎЧА ОВЧИСИ» (тоқ соатларда).

Шарқ — «ЁЛЛАНГАН ПОЛИЦИЯЧИ» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00).

Фуркат — «ТОЛИБА ҚИЗ» (тоқ соатларда).

**Ўзбекистон
Фанлар академияси
Ўзбекистон
«КИБЕРНЕТИКА»
илмий-ишлаб чиқариш
бирлашмасининг
«АЛГОРИТМ»**
ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИЛМГОҲИ
бўш лавозимга
ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

«Илмий тадқиқотларда ҳисоблаш техникаси, математик моделлаштириш, математик услубларни қўллаш ихтисоси бўйича **катта илмий ходим** (фан доктори ёки номзоди).

ТАНЛОВ МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ 15 КУН.

Танлов масалалари юзасидан қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинсин: 700143, Тошкент шаҳри, 143-алоқа бўлими, Ф. Хўжаев кўчаси, 25-уй.

Телефонлар: 62-62-02, 62-53-02.

«ХПУ—1 РПО «УЗТРАНСХИЗМАТИ» корхонаси тугатилиши муносабати билан ҳар қандай шикоят ва аризаларни 30 сентябрь 1991 йилгача қабул қилади.

Манзилгоҳимиз: 700128, М 13, А. Қодирий кўчаси, 35-уй.

Тошкент шаҳар Октябрь ноҳиясидаги Акмал Икромов номли 102-мактаб томонидан **Насриддинова Дилбар** номига берилган А 731780 номерли йўқолган 8-СИНФНИ тугатганлиги ҳақидаги
ГУВОҲНОМА
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 157-ўрта мактаб томонидан **Боймуҳамедов Даврон Қаҳрамонович** номига берилган 788222 номерли йўқолган
ЎРТА МАЪЛУМОТ
ТЎҒРИСИДАГИ
АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент Давлат Техника Дорилфунуни жамоаси «Олий математика» кафедрасининг ўқитувчиси
Нажмиддин ХЎЖАЕВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

1992 йил учун «Оқшом»га обуна давом этмоқда. Йиллик обуна нархи—25 сўм 68 тийин, ярим йилга—12 сўм 84 тийин. Бизнинг индекс—64690.

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар комитети

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

79,828 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Буюртма 5823. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди. 11.30